

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy óra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy óra ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fl.
 minden következőnél 16 fillér.

Ryhtér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, január 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Harc a közös bank ellen.
- Zavarok Portugáliában.
- Gazdag fiúk betörő bandája.
- Nők ipari éjjeli munkája.
- Főorvosválasztás az aradi munkásbiztosító pénz-tárban.
- A betörő joghallgató.
- Ijku Tisza István gróf és Csáky E. la grófnó me-nyegzője.
- Hieronymy Károly a sajtóról.
- A körösbányai csoda.

A feledékeny Kossuth.

Arad, január 13.

Komoly, nagy politikai kérdések társaságában néha egy-egy könnyű, lengő poéma sorai jutnak az ember eszébe. A képviselőház szerdai ülése alatt szinte kísértett ez a régi, hangulatos verssor: „A mit az ember egyszer elfelejtett, — az, mintha sohse történt volna meg.“

Bizonyosan így képzeli Kossuth Ferenc is. A beszédből, a melyet a bankvi a első napján tartott ez nyilatkozott meg: Kossuth Ferenc, volt kereskedelmi miniszter, teljesen megfeledkezett a kormánypadokban töltött négy esztendőről.

Mintha soha se élt és uralkodott volna a koalíció, mintha — tiszteletreméltó kényszerűségből — évekig nem 67-es alapon kormányoztak volna a függetlenségi miniszterek; mintha közös miniszteri tanácskozáson ők nem állapítottak volna meg „közös ügyek“ ellátására szolgáló költségvetéseket; mintha felelős miniszteri ál-

lásában Kossuth Ferenc politikája nem vált volna realisabbá, kevésbbe hangossá, a nemzet erőivel tündövedve számolóvá: a Wekerle-kormány volt kereskedelmi minisztere tegnap ugy beszélt.

Mikor a koalíció megbukott s az a kísérlet, hogy lényeg s engedmények nélkül, Kossuth Ferenc vezetése alatt új kormány alakuljon, meg-hiusult, a volt kereskedelmi minisz-ter ur egy kényelmes, de szerintünk tarthatatlan, sőt a politikai morál tör-vényeit érintő álláspontra helyezkedett.

A munkapárt vállalkozását sokan reménytelennek itelték a választá-sok előtt. Oly teljes sikert, a mi-lyen bekövetkezett, senki sem re-mélt. A játszma igen nehéz volt. Meg lehetett ugyan nyerni, de el is lehe-tett veszíteni. Ki tudta volna bizo-nyossággal megmondani, a kivágott fa merre dől?

Ebben a helyzetben a független-ségi pártnak nem volt szabad maga mögött bicsukni a hatalomra nyíló minden ajtót. Másrészt, mégis csak le kellett akasztani a szögről a régi fokost s a régi tulipános szűrt, hogy a választók hitét s lelkesedését fel-szithassák.

Kossuth ekkor kétféle programot vallott: egy ellenzéki s egy kormány-képeset; amint akkor munkapárti szó-nokok elnevezték: egy vasárnapit s egy hétköznapit.

E kétféle programot a vezér per-sze tagadta, sőt „megbotránkozva“ ta-gadta. Am hogy kétféle bor volt a

kulacsban, azt Kossuth és vezértársa: Apponyi gróf akkori beszédeiből bárki világosan bebizonyíthatja

Mintha sohsem lett volna 67-es alapon kormányzó miniszter, mai be-szédében Kossuth ugy nekiment a monarchia nagyhatalmi állásának. Sőt áperthe kijelentette, hogy Magyarország nak „nincs szüksége a nagyhatalmi állásra.“

E nyilatkozat, mintha csak nem is Kossuth Ferentől eredt volna, olyan fakciózus és képtelen.

Vagy mikor Kossuth Ferenc arról beszélt, hogy Magyarország nem boldogulhat, amíg „más“ érdekekért izzad és vérzik s „idegen“ politikának ve-zetik a járszalagján.

„Más“ és „idegen“ a nép, az or-szág, amelylyel a pragmatika szankció alapján közös védelemre egyesültünk, s ugyanazon uralkodóház jogara alatt élünk. Mi más ez, mint a perszonál unió lobogójának a kigöngyölése, ho-lott mikor utban voltak a hatalom felé, a képviselőház akkori elnökétől ugyancsak rossz néven vették, hogy ő felségével a perszonál unióról a kelletténél többet beszélt.

Hát ahhoz mit mondjunk, mikor Kossuth Ferenc Bosznia okkupációját rikitó példának hozza fel arra nézve, hányszor kell a magyar nemzetnek verét ontani idegen érdekekért; arról azonban bölcsen megfeledkezik, hogy Boszniát annak a kormánynak az al-kotmányos felelőssége mellett annak-tálták, amelynek ő egyik legillusztri-sabb tagja volt

Lohengrin.

Ira: Biró János.

Egy urral ismerkedtem meg Monte-Carló-ban. Néhány közömbös szót váltottunk, azt sem tudtam kicsoda, hogy hívják. Fialalos öltö-zete elütrött korától, valamikor sötét fekete haja félig ősz volt, nemes vonalu arca fáradt és szeméből kialudt tűz.

Néztük az emberek szines csoportját, amint ott mászkáltak, tolongtak a pálmák alatt; csak egy félóra mulva kezdődik a jeu — a játék lázas izgalmából addig nem látszik semmi. Né-zegettem a sétáló asszonyokat, társam szintén őket nézte, vizsgálta inkább feszült figyelem-mel, lázas érdeklődéssel.

Egymásután haladtak el mellettünk a leg-szebb nők. Mind más-más típus; voltak kö-zöttük germán, angol, szász, spanyol, gall szépség, valóságos mintagyűjtemény. Gyönyör-ködtem bennük, de öreg társam lázas érdeklő-dését nem értettem.

Spanyol szó ütötte meg a fülünket. Olyan figyelemmel hallgatta az idegen szót, hogy megkérdeztem tőle, tud-e spanyolul? Nemmel válaszolt. Csak egy mondatot tudok, szóló az-után.

Si me miras, me mallas — si non me mi-ras, me muero. Ha rám nézesz, megölsz, — ha nem nézesz rám, meghalok.

Elfordult tőlem és a kendőjét arcához emelte. Ugy tetszett, mintha könnyet törölt volna ki a szeméből. Érdeklődni keztem iránta, mert a titkolt könnyek mögött gyakran érdekes történet rejtőzik. Részvétel kérdeztem tőle, hol tanulta azt a spanyol mondást, gondolkozva nézett előbb az arcomba, aztán így szólt:

— Önnek elmondom, monsieur...

Leültünk egy pálmafa alá. Sötétedni kez-dett, az eszplanad lassanként üres lett és a le-nyugvó nap biborszínre festette az égboltoza-tot. Fölöttünk rózsaszín báránnyelűk lebegtek, a láthatár alján keskeny felhősávok feküdtek egymáson. Ragyogtak, tündököltek a piros szín minden árnyalatával. A tenger felől langyos felhőszalagok lágyan ölekeztek össze. Az öreg ur beszélni kezdett.

Harmine éves voltam és utazni mentem. Bejártam a nagyobb francia városokat és Nizzából átjöttem ide is. Nem a játékszen-vedély hozott ide, hanem a nők. Imádtam az asszonyokat és szerettem az asszonyok. Fialat voltam és tudtam velük beszélni. Mi kell egyéb? Elveszítettem a rouletten öt-száz frankot és megelégettem a játékot. Szó-rakozásképen a termekben sétáltam és udvaria-san utasítottam el a hozzáécsatlakozó demi-mondokat. Egyszerre egy magános hölgyet pil-lantottam meg, szinte belekápázott a szemem. Klasszikus formájú arca fehér volt, mint az

alabástrom, a haja hollófeke és bűvös, mély-tűzű szemei megbabonáztak. Nagyon, nagyon szép volt.

Ellenállhatatlan vágy fogott el, hogy át-ölelhessem karcsu derekát, hogy számat finom metszésű piros ajkaira szoríthassam. És le-küzdtem elfogultságomat.

— Mit habozom, ő is olyan, mint a többi. Előre hát!

Amint feléje közeledtem, észrevett. Rám-nézett, gyanutlanul és megsimogatott, átölelt a nézésével. Mikorra odaértem hozzá, majd-nem zavarba jöttem. Megemelttem a kalapo-mat:

— Bon soire ma chérie, szóltam. Mi a ne-ve szép kicsikém?

Meglepetve nézett rám, a vér rózsaszínre festette az arcát. Még válaszolni sem volt ideje, karját karomba öltöttem és vittem ma-gammal. Eleinte ellenkezett. Tört franciasággal mondogatta:

— De uram ...

Karom azonban erős volt és gyöngéd, sze-relmes szavakat sugtam a fülébe. Gyenge el-lentállása megtört lassanként és lágyan hozzám simul.

Bevallom önnek, azt hittem, hogy drágám akarja eladni magát és azért ellenkezik. Azt mondotta, hogy spanyol és Juanitának hívják. Másra nem is voltam kíváncsi. Szemérmes

De megfeledekzik arról is, hogy az ő kormányzatuk idején véghez vitt annexió európai háboru küszöbére sodorta a monarchiát s hogy ha a diplomáciai helyzet kedvezően nem alakul, az a jóvoltukból patakokban folyik a magyar vér oly tartományokért, a melynek közjogi hovatartozóságát a kellő pillanatban megállapítani elmulasztották.

Svájc sorsát szálni Magyarországnak — mint ezt Kossuth Ferenc teszi — a régi magyar királyok politikájának teljes feladása volna; földrajzi fekvésünknek, világhelyzetünknek teljes félreismerése. Naiv álmódosítás ez, méltatlan egy hatalomra és európai befolyásra törekvő nagy nemzet volt miniszteréhez. A mellett, e politikai holdvilág poézisnek „dunai-konföderáció” szaga van, a melynél szerencsétlenebb és nemzetünkre végzetesebb politikai koncessziót ezeréves történelmünk nem ismer.

Ezek s az ehhez hasonló kijelentések sokat levonnak Kossuth beszédének tagadhatatlan értékéből.

Ha ő és pártja azt hiszik, hogy a miről ők — úgy látszik — oly szívesen megfeledeznének, négy évi kormányzatukról megfeledekzik az ország is; ha abban a reményben ringatják magukat, hogy a „vasas némettel” való muló esetük feledésbe megy, s ők ott kezdek el a politikát, ahol négy év előtt abban hagyták; ebben csalódní fognak keservesen.

Meghos-zabbitják a Ház üléseit. Budapestről jelentik: Ma hire járt a folyosón, hogy a kormány meg akarja hosszabbítani egy órával a Ház üléseit, hogy a bankjavaslat vitája gyorsabban haladjon előre. Egy hírlapíró kérdésére Lukács László pénzügyminiszter a következőkben erősítette meg ezt a hirt:

— Ha a vita normális mederben fog haladni, nincsen okunk az ülések meghosszabbítására gondolni. De ha négy-öt nap múlva látjuk, hogy végnélküli szópcsékolás következik, természetesen intézkedni fogunk az öt óras ülések elrendelése iránt.

osókja mámorossá tett és tüzes volt, akárcsak az enyém; a lelke finomságait csodáltam. Mit is mondjak önnek arról a feledhetetlen éjszakáról.

Reggel tíz órakor el akart menni tőlem. Fájt a válás gondolata, de mégsem akartam magamnál tartani, mert félig már szerelmes voltam belé. Hadd menjen, gondoltam... és kivettem a szekrényből tíz aranyat és kicsiny táskájába akartam tenni.

Visszatartotta a kezemet és mosolygott. Kényes a kicsi, gondoltam és erőszakoltam, hogy fogadja el az aranyakat. Most már erőlyesen tiltakozott. Megharagudtam. Uriember ilyen nőtlől nem fogad el szerelmet ingyen. Aranykeretes ridiküljébe erőszakkal beletettem a pénzt és azt mondtam:

— Hallgass, neked szükséged van rá!
Rámnézett csodás szemével és halkán szegyenkezve szólt:

— Én nem vagyok az, akinek gondol... és nem vagyok olyan... uriaszony vagyok.

Minden vérem a szivembe tódult és összeszorult a torkom. Letérdeltem a lábai elé és elcsukló hangon kértem tőle bocsánatot.

Juanita mosolygott és a hajamat simogatta. Még mindig nem tértem magamhoz. Félig eszmélet nélkül kérdeztem, színté ostobán:

— De miért, miért jöttél hát velem?
— Miért? Olyan egyedül voltam, olyan árvának éreztem magamat. És jöttél gyöngéd

Arra a kérdésre, hogy a delegációs ülések alatt szünetel-e képviselőház munkája, a követ kezőleg válaszolt a miniszter:

— Szó sincs róla. A képviselőház és a delegációk párhuzamosan tartanak üléseket.

Harc a közös bank ellen.

— A képviselőház ülése. —

Távíratí tudósítás.

Budapest, január 12.

Kossuth Ferenc tegnap ellenzéki beszédet termelt s ez annyira meglepte párhivóit, hogy a vele szemben tervezett palotaforradalomról lemondtak s újból elismerték vezérnek. Azt mondják, hogy a hideg idő kitűnő hatással volt Kossuth Ferenc idegeire s vére annyira fölpezsdült, hogy Apponyt már az amerikai utjáért is megkorholta. Most csak azon fáradoznak, hogy Justh Gyulát hozzászelidítsék Kossuth Ferenchez. A lassó-kötelet Polónyi Gézára bízták, aki fürge mozgásban van s lesi Justh Gyula mozdulatait.

Konstatálni kell, hogy a folyosón tombol az egyesülési ösztön. Ma még külön osztogatnak a vitarendezők. A Kossuth-párt Kelemen Bélát, Palugyai Móricot és Héderváry Lehelt vezényelte ki vitaöröknek. A Justh-párt a maga őrségét ma délután tartott értekezlete után nevezte meg. Eitner Zsigmond, Fráter Lóránt és Beck Lajos kezeibe van letéve a haza sorsa. Holnap, úgy lehet, a vitarendezők két csoportja egyesül s így közvetlen közelségből ellenőrizheti egymást.

A munkapártiak nem tulajdonítanak a kölcsönös utálat talaján sarjadt szeretkezésnek különös fontosságot. De meg erősen biznak Polónyi Gézában, akinek mindig sikerült szét-törni azt a tányért, amelyet ő ragasztott össze. A képviselőház elnöke kijelentette, hogy fokozott türelemmel hallgatja meg a beszédeket, ha csak a szónokok nem kalandoznak messze tájakra.

A bankjavaslat ellen ma felszólat Földes Béla, aki a következő határozati javaslatot terjesztette a Ház elé:

A képviselőház utasítja a kormányt, hogy az önálló magyar jegybank felállítására tárgyában 1910. január 28-án hozott képviselőházi határozat sürgős végrehajtása iránt intézkedjék.

A határozati javaslatot nyolevannégyen

írták alá. Még pedig a volt alkotmánypártiak közül is ketten.

Földes végig beszélt az ülést és negyed egy órakor Földes szünetet kért. Az elnök negyed órára felfüggesztette az ülést. A baloldalon hosszantartó lelkes éljenzéssel, tapsal üdvözölték Földest. A folyosón folytatódott az ováció. Fráter Lóránt, a ki lelkes helyeslője és közbeszólója a bankszabadalom törvényjavaslatának, diadalmasan mutogatta legújabb szerzeményét, a *Deviza-esárdást*, a melyet Földes beszéde közben komponált.

A mai ülésről következőket jelenti tudósítónk:

Berzeviczy Albert elnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után elnöki előterjesztések és az irományok bemutatása következett.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot terjeszt be az ipari munkások éjjeli munkájának eltöltése tárgyában.

Ház elrendeli a javaslat kinyomatását és szétosztását.

Következett a

bankjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

Földes Béla (Justh-párti.) Az a párt, melynek nevében felszólat a nemzet gazdasági önállóságért küzd. Ezért szállott sikra tegnap Kossuth Ferenc és dokumentálta az összes függetlenségiek együttérzését és együttműködését. (Ugy van, taps balról.) A javaslat senkit sem elégit ki. Olyan az, mint egy ház, melyet úgy építettek, hogy a lakói sohase találkozzanak egymással. Benne lakik az osztrák, amely nem akarja a készfizetést és benne lakik a magyar, amely akarja. Bizonyos tehát, hogy sohasem találkoznak. Ami a bank szervezetét illeti, elismeri, hogy a pénzügyminiszternek vannak érdemei, mert a paritás a javaslatban jobban kidomborodik, mint eddig. Azonban ez a módosított bankszervezet sem statuál olyan állapotot, melyből a magyar pénzügyviszonyok és a gazdasági megerősödés sarjadhatnak. Az ilyen állapot csak az önálló bank révén érhető el. A készfizeték felvételének szükségességét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy egyetlen magyar törvényben sincs említés téve papírpénzről, mert a felfogás az volt, hogy a papírpénz csak utalvány a bank pénztárához. Ha arra az álláspontra helyezkednénk, hogy minek az önálló bank, mikor itt van egy kitűnő intézet, amely nem magyar ugyan, de elég jól végzi a dolgát. Ilyen címen nem lenne sem magyar tudomány, sem magyar művészet, mert hiszen ezeket is művelik külföldön igen számbavehető egyének. Azonban független ország éppen avval doku-

szóval, erős karral... a szemedbe néztem és az erőm elhagyott. Ne itélj el érte... Szeretlek!...

Ott maradt nálam, de rejtély maradt előttem mindvégig. Nem mondotta meg, hogy ki ő, hogy hívják és én nem mertem kérdezni. Pedig a vágy, hogy megtudjam, csaknem olyan erővel ébredt fel bennem, mint a szerelem.

És ő tudta, ő érezte ezt — mámoros csókok, izzó ölelések között is. Benne volt a nézésemben, gyöngéd szavaimban és ő olvastott bennem, mint egy nyitott könyvben. Egyszer kértem, hogy tanítson spanyolul és erre tanított:

— Si me miras, me mattas — si non me miras, me muero...

A visszaemlékezés fájdalma erőt vett rajta. Hallgattunk egy ideig mindketten, azután folytattuk:

— Ismeri a Lohengrin meséjét... A hatyuasszony egy napon eltűnt és én közel voltam a megőrüléshez, Semmi jelet sem hagyott maga után, csak a parfümjé gyöngé, édes illatát, a mi a szobámban megmaradt utána. Két évig, mint az örült, úgy kerestem. Detektív-csapatokkal jártam be először Spanyolországot, azután egész Európát. A detektíveknek csak azt tudtam mondani:

— Keresek egy asszonyt: fehér az arca, a haja, a szeme fekete.

Milyen silány leírás. Az embereim örült-

nek tartottak. Talán az is voltam. Két esztendeig kerestem, két hosszú esztendeig és ujult reménnyel siettem egy-egy vélt nyom után.

Elhallgatott, majd megindult hangon szólt!
— Hiába volt minden. Bele is fáradtam nagyon. Husz éve már...

A villamos ivlámpák kigyultak és nappali fényben ragyogott az eszplanád. A kaszinóhoz vezető uton egy nő jött felénk. A haja fekete volt és messziről is láttam, hogy vastag fehér festék van az arcán.

Öreg barátom hihetetlen izgatottság vett erőt. Felállott, kiegyenesedett és a szemében kigyult a régi tűz. rezttem a szíve heves dobogását is. Mikor jól megnézte a hölgyet — százával vannak ilyenek Monte-Carlóban — egyszerre összecsuklott és sóhajta hanyatlott vissza ülőhelyére. Az arca maga volt a csalódás, a vigasztalanság...

Meleg részvétellel szoritottam meg a kezét. Hallgattunk sokáig és én arra gondoltam, milyen bölcs rendelése a sorsnak, hogy szegény öreg társam nem látja viszont egykori szerelmét. Ha egyszerre kibukkanna az ismeretlenség homályából? Ha látná, hogy öreg asszonnyá lett azóta? Ha megtudná, hogy csodás hatyuasszonya kalandornő, vagy talán egy elhízott nyárspolgárnak a felesége?

Egyszerűen beleőrülne.

mentálhatja önállóságát, hogy intézményeit nemzeti alapokra fekteti. (Helyeslés balról.) A bank, amikor befolyást gyakorol az iparra és kereskedelemre, valósággal irányítja a nemzet erejét, tehát politikailag is befolyást gyakorol a nemzet életére. Okvetlen szükséges tehát az önálló bank, már ebből a szempontból is. A nemzetnek még küzdelmek árán is biztosítani kell jogait. Magyarországon már 1802. óta küzdenek az önálló bankért, ami 1848-ban meg is valósult. 1867 után még a legmértékeltőbb politikusok is követelték az önálló bankot, pedig a közös bank kielégítette az igényeket. Utal Széll Kálmán volt pénzügyminiszternek 1876-iki törekvéseire, amelyekkel az önálló kartell bankot akarta létesíteni. Minthogy azonban önálló bankot nem lehet felállítani — tudjuk, hol vannak az akadályok — mindig azt mondják az illetékesek, hogy most nem lehet felállítani az önálló bankot, de később igen. Így vagyunk a készfizetésekkel is. Magyarán, hogy Ausztriában a nagy tömegek szívesen vennék, ha Magyarország közjogi engedményeket kapna, mert az nekik is engedmény, azonban gazdasági részen való engedmények ellen kézzel-lábbal kapálózik, mert akkor tönkre megy Ausztria.

Hosszasan reflektál azokra az ellenvetésekre, melyek az önálló bank ellen elhangzottak. Polemizál az előadóval. Foglalkozik a bank kamatláb politikájával és azt bizonyítja, hogy ezzel is a bank mindig osztrák érdekeket szolgál. Az ország helyzetét emiatt nem szabad abból megítélni, hogy magas a kamatláb, sőt az volna jobb, ha magasabb volna a kamatláb, legalább bejönne az idegen tőke. A német pénzügyminiszter is azért nem vitte keresztül a konverziót, mert alacsony volt a kamatláb. Az előadó tehát nagyon helytelenül mondta, hogy a kamatláb emelkedés katasztrófa lenne. (Taps, helyeslés balról.) Attér azután a mérlegre, beszél az ország adóságairól és mindezzel azt kívánja bizonyítani, hogy ha lesz is csekély rázadtatás az önálló bank felállításán, azt kő ország nagyon könnyen kifogja tudni helyezni. Foglalkozik a magyar pénzügyekkel, a kereskedelem váltóanyagával és a közös bank eljárási módjával a magyar kereskedők váltóira nézve és oda konkludál, hogy Béccsel szemben a közös bank sokkal kulánssabb jár el, mint a magyar kereskedő világgal szemben. Szünet következett.

Szünet után.

Földes Béla folytatja beszédét. Azt fejtegeti, hogy a közös bank nincsen tekintettel a mezőgazdaságból élő Magyarországra érdekeire, különösen pedig a kisbirtokosság iránt mostoha és inkább az osztrák ipart részesíti a kedvező hitelnyújtás hasznában és így ezen a téren sem felel meg a paritásnak. A készfizetésnek az lett volna a célja, hogy azokat az átmeneti nehézségeket, melyek az önálló bank felállításánál előfordulnak, elsimítsa. Az osztrákok nagyon jól tudják ezt és ezért vetették magukat oly erővel ellene a dolognak és a kormány verecsége ezért különösen sajnálatos.

Igen részletesen fejtegeti ezután a nemzetközi pénzügyi jelenségeit, az arany szerepét a pénzügyben és az egyes nemzeti bankok viselkedését. Tiltakozik a javaslat 5. pontja ellen is, mely alkotmányjogi sérelmet foglal magában. Végül határozati javaslatot nyújt be az önálló bank felállítására végett.

Földes beszédét az ellenzék nagy éljenzéssel fogadta. A holnap esti napirendjének megállapításával az ülés véget ért.

MULATSÁGOK.

(=) A katolikus bál teremtésbizottsága valóságos tündérkertté varázsolta át a Fehér Kereszt nagytermét. A táncrendezés fáradhatatlanul toborozza a táncos ifjúságot s már eddig is hatalmas táncos gárda várja a szombati katolikus bálját. A bál elnöksége szombaton egész nap a bál irodájában (Fehér Kereszt-szálloda, első emelet) rendelkezésére áll a közönségnek.

(=) A szegénytanulókat segélyező egyesület február negyedik éjféli estélyének előkészületei nagyban folynak. Néhány nap múlva nyilvánosságra hozza az elnökség az estély műsorát, amelyet érdekes számokból állítanak össze. Itt említ-

jük meg, hogy az egyesület elnöknőjének, Hauser ezredesnének ama kérelmét, hogy a kórusban résztvenni óhajtó urileányok holnap, pénteken délután 5 órakor okvetlenül jelenjenek meg Simon Karolin polgári iskolai igazgató tantermében. Az egyesület estélyére szóló jegyek árusítását már megkezdte ifj. Klein Mór könyvkereskedő cég.

Zavarok Portugáliában.

(Általános sztrájk készül.)

Távirati tudósítás.

Arad, január 12.

A hetek óta tartó sztrájkmozgalmak úgy látszik komoly válság elé sodorták a portugál kormányt. A fiatal köztársaság ellenségei felhasználták a munkások és kereskedelmi alkalmazottak elégedetlenségét és agitációjukkal érték azt, hogy a vasutasok, a kereskedelmi alkalmazottak és a bányamunkások jó része sztrájkba állott. A köztársaság természetesen még nem válthatta valóra mindazokat a vérmes reményeket, melyeket a szegény lakosság és a rosszal fizetett munkásság az új kormánytól várt.

Ezt az elégedetlenséget használták ki a monarchisták és bár általános sztrájkot nem sikerült szítaniok, annyit elértek, hogy fejtelenséget, sztrájkot és izgalmat idéztek elő, különösen a déli vidéken. A Párison keresztül érkező táviratok még nem mutatják tisztán a helyzetet. A kormány cáfolja mintha zavargások történtek volna, de a lisszaboni hírek összetűzéseket jelentenek. A belügyminiszter lemondott, de a lemondást a köztársasági érzelmű lisszaboni lakosság kérésére az elnök nem fogadta el.

A vasutasok sztrájkja.

Páris. A lisszaboni vasutasok az utolsó pillanatban megakadályozták a nemzetközi vonatok elindulását, hogy elejét vegyék a várható incidenseknek, melyek e vonatok forgalmát gátolnák.

Lisszabon. A belföldi és nemzetközi vonatok forgalma teljesen szünetel. A sztrájk a déli államvasuti vonalakra is kiterjed. A vasutasok teljes nyugalommal várják az igazgatóság végleges döntését, de követeléseikhez mereven ragaszkodnak. Remélik, hogy a sztrájk ma véget ér. Az összes vonalak a legjobb karban vannak és sabotage egyáltalán nem történt. Az államvasuti vonalak munkásai csak szolidaritásból csatlakoztak a többi vasutasok mozgalmához.

A kereskedősegédek mozgalmá.

Páris. A kereskedelmi alkalmazottak sztrájkja nem általános. Lisszabonban több üzlet nyitva van. Több ízben összeütközésre került a dolog és számos letartóztatás történt. Mindenfelé újrátörések cirkálnak a rend fentartására.

Lisszabon. A kereskedők egyesülete és a kereskedelmi alkalmazottak megegyeztek abban, hogy azon üzletek, melyek ideiglenesen bevezetik a 9 órai zárást, ismét kinyithatók.

Lisszabon. Az üzleti alkalmazottak megszüntették a sztrájkot, miután a lakosság veresre verte a sztrájkbizottság tagjait. A kereskedők elhatározták, hogy este kilenckor bezárják üzletüket.

A belügyminiszter lemondása.

Páris. De Almeida belügyminiszter lemondott. A belügyminiszterium épülete előtt tüntető csapatok jelentek meg és kérték a belügyminisztert, hogy maradjon hivatalában. A kereskedelmi alkalmazottak küldöttsége Braga ideiglenes elnökhez azt a kérést intézte, hogy a belügyminiszter lemondását ne fogadja el.

Braga kijelentette, hogy a lemondást nem fogadja el.

Lisszabon. A sztrájkoló vasutasok felkérték a többi munkásokat, hogy mozgalmukhoz ne csatlakozzanak, hogy ilyen módon a rendezettség elkerülhető legyenek.

Terjed a sztrájk.

Lisszabon. A bányamunkások sztrájkba léptek. Az egész lisszaboni helyőrség készenlétben áll.

Lisszabon. A sztrájkmozgalom egyre nagyobb méreteket ölt. Most már a postások is csatlakoztak a mozgalmhoz.

Ezzel szemben a következőket jelentik Lisszabonból: Reggel három órakor már teljesen helyreállt a rend. A sztrájkolók kijelentették, hogy még ma délelőtt megkezdik a munkát.

Gazdag fiuk betörő bandája.

— A kitagadott ifju öngyilkossága. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Pécskán a legutóbbi időben nagyon meg-ingott a vagyonbiztonság. Betörést betörés után követtek el, hol ennek, hol annak a vagyonos gazdának a házat törték fel és minden jel arra mutatott, hogy a büncselekményeket több tagból álló szervezett banda hajta végre. A csendőrség egy ideig sikertelenül nyomozott, kőbor cigányokra gyanakodtak, tegnap azonban kézrekerültek a tettesek. Négy fiatal pécskai legény, valamennyi nagy vagyonu szülők gyermeke szövetkezett a betörésre. A fiatalember egyike, a legifjabb közöttük, tegnap, mikor a dolog kiderült, szégyenében öngyilkos lett. A motoros elé vetette magát, amely halálra gázolta.

Az ügy előzményei ezek:

Románpécskán hetek óta nagy a nyugtalanság. Az emberek nem mertek eltávolozni a házukból, mert félték, hogy mire hazajönnek, a lakást kirabolva találják. A tolvajok különösen a jómódu emberek házeit keresték fel és nagyszerűen voltak informálva. Tudták mindig, ki adott el földet, gabonát, ki akarja férjhez adni leányát, ki őriz a láda fiában nagyobb összegeket. Legutóbb egymásután négy helyen törték be. Petrisor Jéfta gazdától 84 korona készpénzt vittek el. Tomás Vászától 147 koronát, a másik két helyen azonban csak ruhákat, evőeszközöket meg apróságokat szedtek össze, mert itt a pénzt a hálószobában őrizték, ide pedig a betörők már nem merészkedtek. A egyik gazda, akinek a ház falát kiásták, revolverrel utánuk is lőtt, de nem találta őket.

A csendőrség nagy erélylyel látott a nyomozáshoz, amely azonban egy ideig eredménytelen volt. Végül a múlt héten egy korecsmai verekezés vezetett nyomra őket. Vasárnap tánc közben Ponta Juon összetalálkozott egy legénygel és a szóváltás közben revolveréből rálőtt. Mikor a csendőrök megérkeztek volna, hazaszaladt és eldugta a revolvert. A csendőrök Pontáéknál házkutatást tartottak és a padláson egy szalmazsákban megtalálták a fegyvert. De mást is találtak. Vésőket, furókat, kulesokat, ruhákat, az ellopott holmi nagy részét. Ponta Juont rögtön lefogták és vattatni kezdték. A 18 éves legény, mikor látta, hogy bajban van, berántotta a többieket is.

Elmondta, hogy ő, meg a bátyja Ponta György, Traján Jóca és Mezei István követték el a betöréseket. Betörőbandát alakítottak, hogy legyen pénzükhöz kártyázni, meg mulatni. A mulatozást Mezeiek tanyáján végezték.

A vallomás alapján a csendőrök mind a négy legényt a község házára vitték, ahol töre-

delmesen beismerték a büncselekményeket. Mezei István apja egy tekintélyes gazda is velük ment. Nem akarta elhinni, hogy fia ilyen dolgra képes. Mikor azonban a fiu bevallotta a betöréseket, az öreg felindultan kiáltotta oda neki:

— Az én házamba többé be nem teszed a lábadat. Nekem csak csak tisztességes gyerekeim vannak. Nem ismerlek el fiainak.

A tizenhatéves fiu nagyon a szívére vette ezt a kijelentést. A kihallgatás után, amikor szabadon bocsátották őket, egyenesen az állomásra ment és az állomási épülettől pár száz lépésnyire a nyolc órákor befutó személymotor elé vetette magát. A motoros szétzúzta a fiu fejét és vagy ötven méternyire magával hurcolta.

Főorvosválasztás az aradi munkásbiztosító pénztárban. — A csonka igazgatóság. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 12.

Hetek óta tartó kombináció és kulisszamögötti akció után ma este ment végbe a főorvosválasztás az aradi munkásbiztosító pénztárban. Tudvalevő, hogy az új szerződés értelmében, amelyet a pénztár az orvosaival kötött, a főorvost is újból kellett megválasztani. Eddig Hermann I. Károly dr. volt a főorvos.

A pénztár husz tagu igazgatóságának fele tudvalevőleg munkásokból, másik fele pedig munkaadókból áll. Az igazgatóság munkás tagjai az eddigi főorvos helyett Mann Adolf dr.-t akarták megválasztani, viszont a munkaadók Hermann dr. mellett foglaltak állást. Néhány héttel ezelőtt az igazgatóság pályázat mellőzésével meghívta az állásra Hermannnt, de ezt a határozatot maga az igazgatóság semmisítette meg s úgy döntött, hogy nyilvános pályázatot hirdet e fontos állásra.

Ekkor kezdődött meg aztán a kulisszamögötti nagy mozgalom, hogy a munkás és munkaadó igazgatósági tagok között tétovázó ellentéteket kiegyenlítsék. Az igazgatóság előbb Werner Miksa dr., majd Schreiber Vilmos dr. személyében állapodott meg, de a választás előtt való napon ez a megegyezés felborult és a munkások ismét Mann Adolfhoz, a munkaadók pedig Hermann megválasztásához ragaszkodtak.

A teljes bizonytalanság érzetével nyitotta meg ma este fél kilenckor Varga Ferenc elnök a munkásbiztosító igazgatóságának ülését, hogy a főorvost megválasszák. Az ülésen az igazgatóságnak mind a husz tagja megjelent. Az ülést előzetes purparlé vezette be, amelyekben a munkaadó és munkásigazgatók kölcsönösen szemrehányást tettek egymásnak, hogy a békés megállapodás nem jöhetett létre. Azután Varga elnök megnyitotta az ülést. Elsőben is az egyik munkásigazgatósági tag szóvá tette, hogy Gáiban a betegpénztári tagok nem részesülnek elég orvosi ellátásban, mert az ottani orvos beteg. A mizériáért az egészségügyi irányítást tette felelőssé.

Ezután a főorvosválasztás került sorra. Ekkor azonban Varga elnök kijelentette, hogy miután az idő tizenegyóra felé jár, s a munkás igazgatósági tagok közül sokan éjszakai foglalkozást folytatnak, kénytelen berekeszteni az ülést, nehogy ezek a munkástagok teendőik elvégzésében akadályozva legyenek. A főorvosválasztást — mondta Varga — egyik legközelebb tartandó igazgatósági ülésen ejtik meg.

A munkaadók tiltakoztak ez ellen s azt hangoztatták, hogy jogtalan az elnöknek az

ülést berekesztő intézkedése. Varga elnök ekkor még nyolc igazgatósági taggal elhagyta a termet. Ott maradt azonban a következő 11 igazgatósági tag: Ifjabb Czeiler István elnök, Balázs Kálmán, a vaggongyár képviselőjében, Fenyő László (munkástag), Glück Károly, Hegyi Albert, Hoffman Antal, Hönig Ottó, Müller József, Reinhardt Gyula, Reisinger Károly és Steigerwald Alajos.

A munkaadó igazgatósági tagoknak az volt az álláspontjuk, hogy a törvény szerint az igazgatóság fele már határozatképes, tehát ők tizenegyen megválaszthatják a főorvost. Ez alapon választottak is. Kilencen Herman mellett szavaztak. Egy szavazatot Werner egyet Schreiber kapott.

A munkásbizottsági tagok azt vitatják, hogy a választás törvénytelen, mert törvény szerint jelölő bizottságot kell kiküldeni és ebben legalább két munkásdelegálnak kell jelen lenni, ma pedig csak egy — Fenyő László — volt ott. A munkástagok szerint ezt a választást nem lehet véglegesnek tekinteni, s nem lehetetlen — ha béke nem jön létre — hogy az Országos Pénztár kénytelen lesz beleavatkozni és rendet teremteni a nehéz kérdés körül.

Hieronymi Károly a sajtóról.

— Az újságírószoba átadása. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 12.

Ma estétől kezdve jelentős ujtás van a külföld és a vidék hírlapi informálására. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter az ő agilis és figyelmes munkatársának, Hollán Sándor dr. miniszteri tanácsosnak az előterjesztésére külön újságíró-szobát rendeztetett be a főposta épületében, hogy a külföldi és a vidéki hírlaptudósítók munkáját megkönnyítse. Megfelelő személyzetű külön posta-, távirat-, telefonszolgálatot állított rendelkezésükre. Kényelmes íróasztalok, karos-székek, könyvtár, olvasó-asztal s más efféle butorok, hírlapok, könyvnyomatos lapok vannak a tágas teremben, a honnan holnaptól kezdve éjjel-nappal egész sereg laptudósító adja tovább a vidék és a külföld sajtóorgánumainak az ország napi krónikáit. Még arról is gondoskodott a kereskedelmi miniszter, hogy az esti órákban, a mikor a hírlapírói munka rendszerint sürgősebb, az újságíró-szoba látogatói az étkezés révén sok időt ne vesztesgessenek: megengedte, hogy a posta-kantin, a megállapított mérsékelt árak mellett a laptudósítókat is kiszolgálja. Ennek az újságíró-szobának, természetesen, első sorban az érdekelt zsunaliszták szempontjából van értéke, de nem jelentéktelen az a morális előny sem, hogy az idegen sajtó képviselői az ország iránt való érdeklődés megbecsültetését Budapesten is tapasztalják, nemcsak Bécsben. Ez már nem a zsunaliszták, hanem az ország jóvoltát szolgálja.

Az újságíró-szobát ma este Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter adta át ünnepiesen rendeltetésének.

A megnyitáson díszes közönség jelent meg. Hieronymi miniszteren kívül ott voltak a kereskedelmi miniszterium titkárai, Hollán Sándor miniszteri tanácsos, Demény Károly a posta vezérigazgatója, Follert Károly postafőigazgató az újságírók részéről Rákossy Jenő, Herczeg Ferenc, Gratz Gusztáv, Klein Ödön miniszteri osztálytanácsos a miniszterelnöki sajtóiroda főnöke, több országgyűlési képviselő, a Budapesten dolgozó külföldi és vidéki laptudósítók.

Follert Károly üdvözölte a minisztert és

a magyar posta hatalmas fejlődésére mutatott rá.

Hieronymi válaszában kijelentette, hogy örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy a hírlapirodalom szolgálatára állhasson. Azt kívánja, hogy mindaz, amit ettől a különben apró intézkedéstől a hírlapírók várnak teljesedjen be és a hírlapirodalom menkásainak könnyebbségére szolgáljon.

Gratz Gusztáv a külföldi hírlapírók szindikátusa nevében mondott köszönetet.

Rákossy Jenő az Otthon nevében üdvözölte a minisztert rendkívül szellemesbe szellemes beszédben. Szinigazgató sorából emlékszik — úgymond — hogy a sok versengő primadonna közül mindegyiknek volt valami hibája. Az egyiknek szép hangja volt, de nem tudott játszani. A másiknak alsóbb hangjai voltak szebbek, a negyediknek a közép regiszterben és úgy tovább. Életében csak egy olyan primadonnát látott, akiben minden jó tulajdonság meg volt és ez Petti Adél. Nem akarja a minisztert primadonnához hasonlítani de ilyen hibátlanak látja őt az államférfiak között. A kereskedelmi miniszter istenadta nemes tulajdonságai és képességeit nagy kora dacára is mindig frissen és buzgón kamatoztatja a haza javára.

Hieronymi újból felszólalt Rákossy beszéde után.

— Mindennel még volnék elégedve, csak az fáj, hogy olyan sokszor emlegetik öregségemet. Pedig én is szeretnék még egyszer fiatal lenni. Kijelenti, hogy meglehetősen hosszú időn keresztül volt a hírlapirodalom üldözött vadja. Nincs az a támadás a hírlapirodalomban, amelyben része ne lett volna. (Derűtség.)

— Attól olyan egészséges — szolt közbe Rákossy. (Zajos derűtség.)

— Viszont a hírlapirodalomnak rendkívül sokat köszönhetek is, mert igazán ami érdemem volt, azt mindig megnagyitva adták vissza. Ezért igazán hálás vagyok. A támadás azonban edzi az embert, a dicséret felemeli és munkakedvre deríti. Kéri az újságírókat, hogy ezentul lehetőleg mindig az utóbbiban részesítsék.

Felszólaltak még ezenkívül Herczegh Ferenc, Béla Henrik és Miklay János dr.

Hieronymi miniszter megköszönte az üdvözléseket, azután hideg büfé volt.

A megnyitás után a hírlapírók küldöttsége felkereste Hollán Sándor dr. miniszteri tanácsost és köszönetet mondott neki munkásságáért, amelylyel nagyban hozzájárult az intézmény létesítéséhez.

VIDÉK.

Panasz a népszámlálók ellen. Lugosról jelentik: Krassószörény vármegye mai közgyűlésén Ciupe román nemzetiségi agitátor az alispán a legelőpénzek elsikkasztásával és könnyelmű pénzkezeléssel vádolta. Az alispán a támadást visszautasította és a gyanúsítást számadásokkal megcáfolta. Braniste nemzetiségi bizottsági tag a népszámláló biztosoknak a román nép elleni visszaéléseit tárta a közgyűlés elé, azt mondván, hogy a román szó helyett „oláh“-t irtak a lapokba a számlálók és indítványozta, hogy a presszióval meghamisított adatok helyesbitésére irjon fel a közgyűlés a belügyminiszterhez. Az alispán kijelentette, hogy a számláló biztosok pontosan a statisztikai hivatal utasításai szerint jártak el.

Nők ipari éjjeli munkája.

(A kereskedelmi miniszter törvényjavaslata.)

Távirati tudósítás.

Arad, január 12

A nők éjjeli munkájának szabályozásáról, mint azt lapunk más helyén említettük, Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot terjesztett elő, melynek főbb rendelkezései a következők:

Minden olyan üzemben vagy vállalatban, a melyben rendszerint tiznél több munkás (férfi, nő vagy tanuló) van foglalkoztatva, a női alkalmazottaknak legalább tizenegy órai, megszakítás nélkül tartó éjjeli munkaszünetet kell engedni. *Este tiz órától öt óráig női alkalmazottakat foglalkoztatni tilos.*

Ez a tilalom nem vonatkozik a mezőgazdasági és erdei termelésre, az állattenyésztésre, halászatra, a kert- és földművelésre, a selymészet és méhészetre, valamint olyan üzemekre, a melyekben csak a vállalkozók családtagjai foglalkoznak; továbbá a vendéglőkre, kávéházakra és oly üzletekre, a melyek élelmi cikkeket az üzletben való fogyasztásra állítanak elő és szolgáltatnak ki s végül a vasuti és hajózási vállalatokra, ugyancsak az állami posta- táviró- és telefonigazgatásra és forgalmi üzemére. Az illetékes hatóságok olyan üzemekben, a melyeknek fentartását az évszakok és egyéb körülmények zavarhatják, kivételesen egy-egy évben legfeljebb hatvan napon át egy órai éjjeli munkát engedélyezhetnek, ugyancsak olyan üzemekben, a melyek gyors romlásnak alávetett nyers anyagokat dolgoznak föl, a kereskedelmi miniszter kivételesen az év bizonyos szakában az egész éjjel való foglalkoztatást is megengedhet. Ezekben az üzemekben is azonban a nők munkaideje heti 66 óránál és az éjjeli munkaidő naponként tiz óránál több nem lehet.

Előre nem látott erőhatalom, vagy elemi csapás által okozott üzemmegszakítások vagy balesetek elhárítására az illetékes hatóságok kivételesen a nők éjjeli alkalmaztatását a törvényben megszabott időtartamon belül megengedhetik, azonban csak kivételesen és csak rendkívül méltánylást érdemlő súlyos esetekben engedélyezhető és ha három napnál tovább tartana, a kereskedelmi miniszter engedélye beszerzendő. A rendkívüli engedély megadására az elsőfoku iparhatóság illetékes.

A munkaadó köteles minden oly helyiségben, a melyben nőket foglalkoztat, ha pedig a munkát nem zárt helyiségben végzik, a női munkások foglalkoztatásának színhelyén az állam hivatalos nyelvén azokat a szabályokat kifüggeszteni, a melyek a nők éjjeli munkájára vonatkoznak. A törvény rendelkezéseinek pontos betartását az iparfelügyelők ellenőrzik. A ki a törvény rendelkezése ellen vét, kétszáz koronáig, ismétlés esetén négyszáz koronáig büntetendő; a ki pedig a törvényt több nőalkalmazottal szemben sérti meg, 600 koronáig, ismétlés esetén két hónapig terjedő elzárással büntetendő. A bírság kiszabására az iparhatóság illetékes. A törvény kihirdetésétől számított hat hónapon belül lép életbe.

A javaslat indokolása

kifejti, hogy a nemzetközi törvényes munkásvédelmi egyesületek a kölni kongresszuson választott bizottsága 1908-ban Baselen tartott ülésén a megkereséssel fordult a váji szövetségtanácsához, tegye meg a lépéseket a nemzetközi egyezmény létrejövetele tárgyában, a melynek alapján az összes államok tiltsák el az ipar terén alkalmazott nők éjjeli munkáját. A szövetségtanács kezdeményezésére Ausztria, Franciaország, Anglia, Németország, Olaszország és Svájc már eltöltötte a nők éjjeli foglalkoztatását, míg más államokban megszorították többé-kevésbé a nők alkalmaztatásának lehetőségeit.

Magyarország 1908-ban elfogadta ezt az egyezményt, de még nem hajtotta végre. A törvényjavaslat, a melyet a kereskedelmi miniszter ma terjesztett a képviselőház elé, ennek a nemzetközi egyezménynek végrehajtását jelenti és az ipar terén alkalmazott női munkások éjjeli munkáját sza-

bályozza, de nem oly szigorú alapon, mint a külföldi államok, mégis teljes mértékben a berni egyezményben megállapított feltételek szerint.

Míg a berni egyezmény a női alkalmazottak éjjeli munkáját csak oly üzemekben tiltja meg, a melyek legalább tiz munkást foglalkoztatnak, addig a munkások számára való tekintet nélkül egyáltalán tilos a nők éjjeli munkája Angliában, Franciaországban és Olaszországban. A kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy ilyen szigorú rendszabályt nem volt képes kibocsátani az ipar érdekeinek sérelme nélkül, de végrehajtotta teljes mértékben a berni egyezménynek azt a rendelkezését, hogy a legalább tiz munkást foglalkoztató üzemekben tiltotta el a női alkalmazottak éjjeli munkáltatását.

A betörő joghallgató.

— A milliós bankrablás tettese. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 12.

Mai lapunkban részletesen beszámoltunk arról a nagy feltűnést keltő milliós lopásról, amelyet ifj. Szivós Ferenc joghallgató követett el. A joghallgató tegnap este betört a nagykőrösi községi takarékpénztárba s az ott levő pénzt és értékpapírokat, amelyeknek értéke több mint egymillió koronát tett ki, magához véve, elmenekült. Menekülés közben az éjjeli őrk üldözőbe vették a fiatalembert, s üldözés közben felismerték benne Szivós Ferencet. A betörő jogászt még az éj folyamán letartóztatták és Kecskemétre szállították.

A milliós lopás tetteséről a következőket jelentik:

Ifj. Szivós Ferenc tavaly iratkozott be Budapesten a jogra, de állandóan otthon élt, semmivel sem foglalkozott. Idejét társaságban és kávéházban töltötte. Jómódu, költséges, gavalér fia volt. Okos embernek tartották. Tartalékos gyalogos hadnagy volt, tavaly nevezték ki tisztnek. Hogy mi vihette a bűnre, nem tudja senki. Pénzre nem volt szüksége, mert apjától, aki dúsgazdag ember s egyetlen gyermeke volt a hűnbetevédt jogász, mindig kaphatott eleget.

Ifj. Szivós Ferencnek költséges passziói voltak, állandóan nagy társaságokkal mulatott, s mindig ő fedezte a mulatozás költségeit. Bár nem volt végzett ember, s nem is foglalkozott semmivel, mégis sikerült szerepet játszania a társadalomban. A legutóbbi tisztujítás idején a függetlenségi párt a levéltárosi állásra kandidálta, de a választáskor megbukott. Ettől fogva még szilajabban mulatott. Lehetséges, hogy a sok dorbézolás ölte meg erkölcsi ellenálló erejét.

Tegnapelőtt délután, néhány órával a betörés előtt a kávéházban kártyázott, majd pedig billiárdozott ifj. Szivós Ferenc. Társai észrevették ugyan, hogy a fiu nagyon izgatott, idegesen játszott, de nem kérdezték tőle, hogy mi a baja. A játék végével Szivós elbacsuzott tőlük és elment.

Szivós szülei ma délelőtt két ügyvéddel Kecskemétre utaztak, hogy ha lehet kiszabadítsák fiukat. A szerencsétlen szülők iránt igen nagy a részvét. Közbecsülésben, köztisztelőben álló emberek Szivósék, az idősebb Szivós a mézárosipartársulat elnöke.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel- lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

Ifju Tisza István gróf és Csáky Ella grófnő menyegzője.

— Esküvő a Kálvin-téri templomban. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 12.

A Kálvin-téri református templom ma délből ünnepi díszet öltött. Az utcán diszgyenruhás rendőrök tartották fenn a rendet. Belső délszaki növényekkel gazdagon felékesített templomban a magyar főúri társaság színe-java gyűlt egybe, hogy tanuja legyen ifj. Tisza István gróf és Csáky Ilona grófnő esküvőjének.

A templom előreszét, oszlopait és a karzatokat sötét bársonyszőnyegek díszítették, a bejárónál pompás baldachin vezetett a belső csarnokba és a két oldalon díszruhás rendőrök állottak sorfalat. Kevéssel tizenegy óra után a templom padsorai és karzatai telve voltak az esküvőre gyülekezett előkelő hözönységgel, melynek sorában ott voltak:

Bethlen András gróf, Bethlen István gróf, Perczel Dezső, özv. Károlyi Gyuláné grófné, Festetics Andor gróf, Blaskovich Elemér, Waldeck Gyuláné grófné, Gerliczy Félix báró, Förster Jenő báró és neje, Lindeloff Ferenc báró és neje, Radvánszky Albert báró, Wilczek Frigyes grófné, Molnár Viktorné, Herczeg Ferenc és neje, Radvánszky Antal báró, Némethy Károly államtitkár, Szentiványi Zoltán és neje, Haller István gróf, Manaszky Gyuláné, Vojnich Sándorné, Medveczky Frigyes és neje, Radvánszky Géza báró, Almássy György grófné a leányaival, Ludwigh Gyuláné a leányával és még számosan a magyar politikai és arisztokrata élet kiválóságai közül.

Tizenkét óra után megkezdődött a násznép gyülekezése. A völgy és a menyasszony a násznép sorfala között vonult egész a szőszékig. A menetet fehér rózsás násznagyi bottal a kezében Podmaniczky Géza báró nyitotta meg. Elöl haladt Csáky Albin gróf a menyasszony nagybátyja, Tisza István grófnéval, utánuk Tisza István gróf özvegy Csáky Kálmáné grófnéval, a menyasszony édesanyjával. Majd Tisza Kálmán gróf Nemes Jánosné grófnéval, Tisza Lajos gróf Csáky Gézáné grófnéval, Nemes János gróf özvegy Radvánszky Béla bárónéval, Csáky Géza gróf Tisza Kálmáné grófnéval, Csáky Vidor gróf Zeyk Károlynéval, Csáky Károly gróf Bethlen Pálné grófnéval, Csáky Gusztáv gróf Sándor Jánosnéval, Khuen-Héderváry Károly gróf Csáky Albinné grófnéval, Ghyecz altábornagy és Csáky Zonora grófnő, Sándor János és Csáky Károlyné grófné, Bethlen Pál gróf és Csáky Gusztávné grófné, Edelsheim-Gyulai Lipót gróf és Károlyi Gyuláné grófné, Eszterházy László gróf és Almássy Dénesné grófné, Prónay Dezső báró és Beniczky Ödönné, Bethlen Balázs gróf és Edelsheim-Gyulai Lipótné grófné, Teleky József gróf és Károlyi Imréné grófné, Károlyi Gyula gróf és Khuen-Héderváry Károlyné grófné, Salamon Andor és Prónay Gáborné báróné, Károlyi Imre gróf és özvegy Széchenyi Imréné grófné, Beniczky Adám és nemeskéri Kiss Pálné, nemeskéri Kiss Pál és Eszterházy Lászlóné grófné, Szirmay Oszkár és Mikes Árminné grófné, Burchard Pál és Haller Györgyné grófné, Keglevich György gróf és Teleky Józsefné grófné, ifj. Khuen-Héderváry Károly gróf és Burchard Pálné, Dégenfeld Miksa gróf és Dégenfeld Katica grófnő, Telegdy József főhadnagy és Dégenfeld Vica grófnő, nemeskéri Kiss Géza, ifj. Prónay Gábor és Kolozsváry László.

Utánuk jöttek a koszoruspárok: Bethlen Etelka grófnő—Csáky Imre gróf, Zeyk Margit—Radvánszky Kálmán báró, Radvánszky

Dóra báróné—Teleky Sándor gróf, Almásy Denise grófné—Radvánszky Sándor báró, Almásy Lili grófné—ifj. Edelsheim-Gyulai Lipót gróf, Edelsheim-Gyulai Paula grófné—Csáky Félix gróf, Eszterházy Erzsébet grófné—Bethlen Károly gróf, Prónay Zsori báróné—Sándor Béla, nemeskéri Kiss Margit—Prónay György báró, Széchenyi Atty grófné—Eszterházy Alajos gróf.

A koszoruleányok és vőfélyek után jött az ifju pár. A menyasszonyi fátyolt Nemes Hella grófné, Sándor István, Tisza György gróf, Bethlen László gróf és Tisza Imre gróf vitték.

Az esketési szertartást Szelle György debreceni lelkész a Tisza-család egykori nevelőjének fia végezte. Emelkedett beszédet intézett a fiatal párhoz, azután megeskette őket, miközben az orgona az „Erős várunk nekünk az Isten” kezdetű zsoltárszárnyaló dallamát játszotta.

Az esketési szertartás végeztével a nászmép Tisza István gróf palotájába hajtatott, ahol fényes lakoma volt. A fiatal pár a lakoma után délvidékre utazott. Tisza István gróf és a Csáky grófi család az ország minden részéből ezrekre menő üdvözlő táviratot kapott.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Cigányszerelem, operett. A) bérlet.
Szombat: Cigányszerelem, operett. B) bérlet.

* A testőr harmadszor. Molnár Ferencnek tegnap bemutatott vígjátékát, A testőrt ma este harmadszor játszották az aradi színpadon. A második és harmadik előadás kedvezőbb alkalmat szolgáltatott a szereplőknek arra, hogy a premiérnek még a leggrütinosabb művésznél is tapasztalható elfogultságát leküzdve, méltó közvetítői legyenek az író és publikum között Molnár Ferenc alkotásának. Ha voltak a premiérnek bizonyos stílusbeli hiányosságai, ha a testőrnek kétségtelenül finom s intelligens lelkét megkapó ötletei közül a bemutató lázában néhány hatástalanul illant el, a tegnapi és a mai előadás korrigálta az első est apróbb fogyatékosait. A közönség hálás megértéssel tapsolt ma a szereplőknek, s első sorban Novák Irénnek, aki az őszinte érzés melegségével pompázott a színésznő kedves szerepében. Elismeréssel kell szólni Szendrey Mihály testőrről, aki ma sok csiszoltsággal juttatta érvényre a nehéz szerep fordulatait.

* Jászay Marit elítélték. Az ország első színházában, a Nemzeti Színházban folyó kullisszaharc egyik kinos szcénájának utójátéka perdült le tegnap a Nemzeti Színház bírósága előtt. A vádlott Jászay Mari asszony, akinek Török Irmával támadt konfliktusa. A kullisszaharc az Elektra próbáin tört ki. A nagy tragika ugyanis állandóan sértegette Török Irmát, akit úgy tekintett, mintha a fiatal művésznő okozója volna Jászay Mari állítólagos mellőzésének. Török Irma nem felelt az inzultusokra, ami Jászay asszonyt még jobban felbőszítette és haragos fellebbanásában úgy megszorította Török Irma karját, hogy a művésznő alétan hanyatlott le. Török Irma nemcsak a próbákon, hanem az esti előadásokon is ugyanazt a gyűlöletet érezte Jászay Mari részéről, melynek a művésznő a próbáknál olyan eklatáns kifejezését adta. Török Irma idegrohamot kapott, elvesztette a biztonságát és a nyilvános botránytól való rettegetésében lemondta az Elektra harmadik vagy negyedik előadását. A tragédia helyett Gringoiret adták. Természetes, hogy a színházi fegyelem respektálása érdeké-

ben a Török Irma—Jászay Mari-affér színházi törvényszék elé került. Tegnap délután ült össze ez a bíróság, melyen Török Irma vádja ellen Jászay Mari nem is igen kísérlette meg a védekezést. Ekként a tárgyalás igen rövid lefolyású volt és kivételesen szigorú ítélettel végződött: a Nemzeti Színház tagjaiból alakult bíróság, melynek Tóth Imre igazgató volt az elnöke, néhány pernyi tárgyalás után hozott határozatával elítélte Jászay Marit egy fél havi gázsijának elvesztésére. Ezzel a kínos ügy be is lehetett volna fejezve. Ámde Jászay Mari az Elektra próbáinál megkezdett gyűlölségét folytatta. Levelet írt Török Irmának, melynek enyhébb kifejezései egyáltalában nincsenek. Azt mondják, olyan kitételeket foglalt magában, melyekért a büntető bíróságnál is lehet oltalmat keresni. Mégis annál a tiszteletnél fogva, melylyel Török Irma a nagy magyar drámai művésznő elvitázhatatlanul nagy érdemei iránt viseltetik, beéri azzal, hogy kollégáinál, a Nemzeti Színház tagjai által alakított bíróságnál keres ujjabb menedéket és a levelet a színházi bíróság elé terjeszti.

* Herceg Ferenc a jótékony Nőegylet tezsúrján. A polgári jótékony nőegylet második teadélutánja iránt, amely e hó huszonkettedikén lesz, városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Ezt a szinte páratlan érdeklődést fokozza még az a körülmény, hogy a teadélutánon részt vesz Herceg Ferenc, az országos nevű író is, aki a jótékony cél érdekében felolvasást fog tartani. A teadélután után Herceg Ferenc a rendőrség dalestélyét hallgatja végig. Az illusztris író, a Petőfi-társaság elnöke iránt érzett tisztelet kifejezéseken aradi tisztelői bankettet rendeznek Herceg Ferenc tiszteletére, amelyet a dalestély végeztével tartanak meg. Résztvenni kívánók részére ívek vannak kitéve Kerpel Izsó, ifj. Klein Mór és Maresch Gyula üzletében.

* Az aradi színház játékrendje. Az aradi színház januári műsorában még mindig a nagy sikert aratott „Cigány szerelem” dominál, mely pénteken tizenkettedszer kerül színre. A drámai személyzet Bíró Lajosnak a Magyar Színházban nagy sikert aratott „Sárga lilium” című darabjára készül, míg az énekes személyzet D'Albert nagyszabású dalművére a „Hegyek alján” című realiztikus zenedrámájával foglalkozik, mely horribilis zenei nehézségeinél fogva még az operaházak személyzetét is erős próbára teszi. Az operett személyzet Eysler Ödönnek, a „Vándorlegény” és „Színészvér” kiváló komponistájának operettjére, a „Halhatatlan lump”-ra készül. Fall Leónak, a „Dollárkirálynő” és „Elvált asszony” szerzőjének új és Bécsben nagy sikert aratott egyfelvonásos operettjét, az „Edes öregem”-et is rövidesen bemutatják és Csányi Mátyásnak kitűnő operájával a „Péter abbé”-val fog egy este színrekerülni. Érdekes vendégszereplésekben sem lesz hiány a közel jövőben, így tehát a változatoság elve fog érvényesülni a programban; persze a „Cigányszerelem” vonzereje változatlanul uralja a műsort és mindezen premiérek későbbi időpontra szólnak.

* A rendőrség hangversenye. Január 22-én este 8 órakor történik meg a nagy művészeti esemény, — a rendőrség hangversenye — mely elé érthető érdeklődéssel néz a város intelligens közönsége. A hangversenyre már megváltotta a jegyét Herceg Ferenc a nagy író, aki feleségével együtt részt vesz az egész hangversenyen. A koncerten szereplő Arányi nővérekről, akik tegnap hangversenyeztek Budapesten, a következőket írja a Budapesti Hírlap: Isten áldotta tehetség mind a három. A két hegedős nővér, Adila és Jelly mögött a zongorás Hortense sem maradt el. Tu-

dásuk imponál, technikai készségük bámulatba ejt, előadásuk varázsa pedig teljesen elragad. Adila a legidősebb, nagybátyjának Joachimnak nemcsak a Stradivariusát, de klasszikusan nemes előadását is örökölte. Hugaról Jelliről azt hitték valamikor, hogy mindent nagyszerűen fog játszani, csak a régi mesterek alkotásainak a szépségeit nem tudja majd kellőképpen érvényre juttatni. Csálódunk. Az utóbbi három év alatt, amióta nem hallottuk, nemcsak a gyermek serdült hajadonná, de a csodagyermekből is gondolkodó és megértő művésznő lett. A két művésznőt, művész testvérük, Hortense kísérte zongorán. Ő is elsőrangú mestere hangszerének s Boch c-moll kettős versenyművének és Händel két hegedűre és zongorára írt g-moll szonátájának a zongora szólamából nagy megértéssel hámozta ki a zeneszerzők örökbecsű gondolatait.

* Színészet Pécskán. Szécskay Árpád színtársulata tart előadásokat néhány napja a szomszédos Pécskán. Tegnap három aradi segédcsinész közreműködésével, szép sikert aratva előadták a Tatárjárást. Az előadásokról az igazgató ur a következőket írja nekünk:

„A kedves emlékü régi magyar színészet” kora már Pécskán is lejárt, a „tövises utak”-at a vasuti töltések eltüntették. Folytonos figyelemmel kísérjük a fővárosi színházak újdonságait és műsorunkat sietünk azokból összeállítani. Operettek is adunk minden második napon idegen társulatok tagjainak segítségével nélkül, s óh, csodák csodája — „felt ház”-akat is csinálunk más társulati tagok közreműködése nélkül. Társulatunk ereje azokhoz a helyekhez van viszonyítva, s hol járhatunk és oktalanság volna magyaráznom, hogy miért nem láthatnak Pécskán olyan előadásokat, mint például Aradon. Színészek is vannak olykor-olykor még Pécskán is jók, mert ritka az a színész, a ki harminc évre ki tud sajátítani magának egy-egy elsőrangú színházat. No, de elsőrendű társulatnál is megeshik, különösen amióta a jury-intézmény ördöge nem fenyeget, hogy kakuk kerül a fészekbe. A vendégszereplés eszméje nem Pécskán fogamzott meg, mint mentőhorgony, hanem Aradon, mint „hecc”, a mit eddig csak sejtettünk, de most már biztosan tudunk. Ezeknek szíves közlését kérve, maradtam tekintetes szerkesztő urnak tisztelője Szécskay Árpád, színész.

* Vidovszky Béla képiállítása. Vasárnap, e hó 15-én a magyar festőművészek előkelő gárdájának egyik igen tehetséges fiatal tagja: Vidovszky Béla festőművész megnyitja az aradi közönség számára rendezett kollektív-kiállítását a Weisz Leó cég emeleti szalonjában. Vidovszky az újabb festő-generációnak egyik sokra hivatott tagja, képeit a modern festői felfogások szellemében művészi érzéssel, becsületesen, komolyan és jól festi, nem tartozik a moderneknek szertelenkedői közé s benne igazán csak az modern, ami a modernségben általánosan elismert jó és művészi. Vidovszky elsősorban arcképfestő s kétségtelen, hogy nagyszerű tájképei és plen air vásznai mellett elsősorban a portréi fognak feltűnést kelteni, amelyek között aradi arccal is találkozni fogunk. A kiállításra, amelyik mint említettük, vasárnap nyílik meg, előre is felhívjuk a festőművészet iránt érdeklődő közönség figyelmét. 6951

* Culp Julia tizenhat dala fogja bámulatba ejteni kedden, e hónap 17-én az aradi közönséget. A csodás hangú, bájos arcú német énekesnő tizenhat mesés szépségű dalt ad elő a keddi hangversenyen. Akik e dalokból néhányat hallottak már Culp Julia budapesti koncertjein, a legnagyobb csodálat hangján nyilatkoznak ez énekszámok varázslatos erejéről s vonzó bájáról. Az aradi közönség nemcsak hirtől, hanem a közvetlen impresszió alapján is ismeri már ezt a világhírű művésznőt, akinek keddi hangversenyére bizonyára zsúfolásig megtelik a Fehér Kereszt nagyterme. Jegyek már csak csekély számban kaphatók Weisz Leónak a minoritapalotában lévő zeneműkereskedésében. (Telefon 230.) 6951.

* **A cigányszerelm tizedszer.** A vidéki színházak játékrendjén ritkán éri el egy darab a tizedik előadást. A közönség a változatosságot szereti és minél több új darabot akar látni. Csak egyes darabok keltenek a közönségnél nagyobb érdeklődést és haladják túl a tizedik előadást. Hogy mily nagy érdeklődést váltott ki Lehar Cigányszerelme a közönségből, azt élénken mutatja, hogy a darab oly gyors egymásutánban érkezett el a tizedik előadáshoz, amilyenre Aradon még nem volt példa. A Cigányszerelm három napi szünet után holnap este ismét színre fog kerülni és a jegyek nagy részét nemcsak erre, hanem a holnaputáni esti előadásra is elvitte már a közönség. Előreláthatólag nem sok idő múlva a második jubileumhoz, azaz a huszadik előadáshoz fog érkezni ez a szépenéjű operett. A mai tizedik előadás is ugyanazok játszik a főszerepet, mint a bemutatón.

* **Háboru és béke.** A középkor háborus levegőjében, mikor sötét büntények napirenden voltak, az emberélet nagyon értéktelen holmi volt. Egy ilyen izgató büntényt mutat be az Uránia-színház nagyszerű műsora. Egy várur, akinek egy csodaszép rubin van a birtokában, táborba száll. A drága kincset feleségével együtt elassák és kettőjükön kívül senki más nem tud a kincs hollétéről. A várur táborba száll és a várban egyedül marad a vár asszonya. Az asszony egy bátyja, egy kapzsi szörnyeteg felhasználja a férj távollétét és mindent elkövet, hogy a rubin titkát kivegye az asszonyból. A szerencsétlen, megrémült asszony kétségbeesett küzdelmet fejt ki, hogy a szörnyeteget, aki még női becsülete ellen is merényletet követ el, távol tartsa. Az elszánt ember bezárkózik az asszonnyal a várba és ott leissza magát. A megrémült asszony felhasználja az alkalmat és kiszökve a szobából, eltorlaszolja magát és egy fiúval, aki a kastély parkjában szunnyad, levelet küld táborozó férjének. A fiut utközben mulatozó markotányosnók fogják el és így csak késéssel érkezik a várurhoz, aki elolvasva a levelet, első haragjában megfojtja a szerencsétlen fiut. Lóra kapva, gyors vágatással rohan a kastély ura, hogy kiszabadítsa szorult helyzetéből az asszonyt. Későn érkezett. A felbőszült rokon rátör az asszonyra, aki ijedtségében leveti magát a vár udvarára, ahol holtan terül el. A várur rémes bosszút áll, a gaz merénylőt hatalmas kardjával keresztüldöfi. A nagyszerű kép bámulatos természeti szépségeket tár a néző elé és a közönség őszinte tetszéssel honorálja a hatalmas látványt. 175

* **Rip van Winkle vendégekk.** Vasárnap délután egy klasszikus szépségű operett, a Rip van Winkle fog színrekerülni. A fő női szerepet mint vendég Füredi Vilma fogja eljátszani, aki ebben a szerepben nagy sikerrel már fellépett az aradi színpadon. Az előadásnak még egy érdekes vendége lesz. Adrien gyermekszerepben Scheiber Ferike, egy aradi kis fiu fog fellépni. Az előadás iránt nagy az érdeklődés.

* **Német haderő a vizen.** Abban a határtalan versengésben, amelyet az utóbbi évek óta az egyes európai államok kifejtenek haditengerészetük megerősítéséért, kétségtelenül első helyen áll Németország, amely egymásután öli bele millióit a vasszörnyetegek: a hatalmas Dreadnoughtok építésébe, hogy ezzel Anglia hegemoniáját megrendítse az Océánon. Erzi ennek a jelentőségét Anglia, mely kézzel-lábbal igyekszik tengeri haderejének fölényét fenntartani a többi európai államokkal, de különösen legveszedelmesebb riválisával, Németországgal szemben. Ez az erőltetett kapkodás csak ideig-óráig tudja biztosítani az angoloknak a legyőzhetetlenség dicsőségét, a németek felülkerekedése mégis be fog következni Németország gyorsan fejlődő haditengerészetét mutatja be az Apolló-színház új műsorán eredeti felvételekben. Ott láthatjuk a hajók óriásait, a Dreadnoughtokat vízi utjukon, rajta a haditengerészekkel s mindazokat a testetöltő erőket, amelyek a németek vízi hadierőjét félelmetessé tették a világal előtt. Az érdekességénél fogva valóságilag szenzációszámba menő mozgófelvételeket csak rövid ideig tartja műsoron az Apolló-színház. 177

A körösbányai csoda.

— Az Aradi Közlöny munkatársa a delejes leánynál. —

*

Ugy a fővárosi, mint a vidéki lapokban napok óta rövidebb-hosszabb hírek jelentek meg arról, hogy Körösbánya község lakosságát milyen megmagyarázhatatlan szenzáció tartja most izgalomban. Egy fiatal román cselédleány, a hiradások szerint a hónap bizonyos szakában magához vonzza az apróbb tárgyakat, követ, fadarabokat stb., ami nagy szenvedéseket okoz a szerencsétlen leánynak. A rejtélyes eset annál inkább érthetetlennek látszott, mert nemcsak maga a leány állította a különös eseményt, hanem a község legintelligensebb emberei tanuskodtak az érthetetlen jelenségek mellett.

Munkatársunk ma kiutazott a helyszínére hogy világosságot derítsen a misztikus ügyre. Beszél a leánnyal és környezetével, de a dolgot tisztázni eddig nem sikerült. Maga a leány, az apja, Dóczy Bálint járásbíró, Schissel Mária tanítónő és a franciskanus rendház gazdasszonya mind azt vallották, hogy a megmagyarázhatatlan jelenséget saját szemükkel látták. Viszont azonban több jel azt a látszatot kelti, mintha az egész csoda mögött bizonyos üzleti háttér volna, amely egy hisztériás leány beteges képzelődéséből akar tőkét kovácsolni.

Körösbányán kint járt munkatársunk tudósítása itt következik:

Körösbánya büszkesége.

A néhány nap alatt országos hirre szert tett „delejes leány” lakóhelye, Körösbánya tipikus, elmaradott román község. A vasuti állomáson nincsen kocsi, pedig jó negyed órát kell gyalogolni térdig érő sárban, amíg az ember a községbe beér. Borzasztó nagy sár, apró zsindeyes és szalmafüdeles házak, ez Körösbánya. Csak a község közepén van néhány nagyobb ház, köztük a *Ferencrendi szerzetesek zárdája*. A járókelők közül bárki pontosan meg tudja mondani, hol lakik a delejes leány. Mert nincs ma népszerűbb alak az egész vidéken, mint a beteges, vézna leány. Erről beszélgetnek uton-utfélen s a körösbányaiak szinte büszkék rá, hogy milyen érdekes leány tartózkodik közöttük.

A csodaleányszót *Slugan* Trinának hívják és mindössze tizenéves. Két esztendeje többfelé szolgál már, míg most, mióta az újságok révén országos hirre tett szert *Krémer Bonifác* ferencendi diakonus tartja magánál megfigyelés végett.

Bemegyek a szobába, ahol a leány tartózkodik. A diakonus nincs otthon. Miután a leány nem tud csak románul, a beszélgetést a diakonus gazdasszonya közvetíti. Mikor a szobába lépünk a leány a kályha melletti zugolyban kucorog, összegubbaszkodva. Ránézek, de az arcát nem láthatom eleinte, mert — ami az ilyen éretlen román parasztlányoknál egyáltalán szokatlan — ügyetlenül csinált mozdulattal eltakarja az arcát. Később azonban, ahogy a gazdasszonnyal beszélgetek, megfélejtkezik magáról és kíváncsian bámul rám. Fejletlen gyerekleány, aki a korának megfelelő magasságot alig éri el. A teste vézna, arca azonban rendkívül szép. Nagyon érdekesek a szemei is. Barna karikák vannak körülöttük és egyáltalán a hisztériának kétségtelen jelei mutatkoznak bennük.

Beszélgetés a „csodával.”

Eleinte nem akar beszélni, de később belemelegszik a beszédbe.

— Husvétkor lesz két éve — mondotta — mikor a tüneményt először észrevettem. Az erdőben marhákat őriztem, amikor észrevettem, hogy folytonosan száraz falevelek és apró galyak hullanak a lábam elé.

— Eleinte nem tulajdonítottam ennek semmi jelentőséget, később azonban már oly erős lett ez a hullás, és egy fadarab, sőt apróbb kövek olyan erősen ütődtek a testemhez, hogy sirni kezdtem. A sirásra figyelmessé lettek a többi pásztorok és kérdezték, mi bajom? Azt mondtam nekik, hogy úgy látszik, valaki rossz tréfát csinál velem és folytonosan dobál. Amint a pásztorokkal beszélgettem, a kő és fadarabok hullása újra kezdődött, még pedig oly erővel, hogy meg is vérzett. A dobálót a pásztorok hiába keresték, s azért ők is megrémültek és elkergettek.

— Takarodj te boszorkány! Meg vagy babonázva — mondották. Én sirva távoztam és hazaszaladtam apámnak *Slugán Josif*nak a házába. Utközben folyton tartott a fa és kődarabok hullása. Sirva panaszkodtam el apámnak, hogy mi történt. Eleinte nem hitte el a dolgot és megvert. Este az anyám fáért küldött a kamrába és akkor a csuda megisméltődött. Ettől a szüleim annyira megijedtek, hogy elüldöztek otthonról.

A delejes leány ajánl.

A leány kijelentései után felkerestem *Slugán Josif*ot. Középkorú román paraszt. Nagyon szegény és műveletlen. *Slugán* kijelentette, hogy körülbelül két évvel ezelőtt konstataulta leányán a csodálatos jelenséget.

— Tudtam mindjárt — mondotta — hogy leányomat valaki megbabonázta, azért mindjárt elmondtam az esetet javasasszonynak és kértem, hogy segítsenek rajta. Pénz áldozatot nem kiméltem, csak hogy kigyógyíttassam, de senki se tudott rajta segíteni. Nem maradt más hátra elmentem a paphoz, lefizettem a mise díját és kértem, hogy misézzen a leányomért. De éppen mikor a pap a misét tartotta, ugyanekkor megisméltődött a csoda. Erre a feleségemmel együtt elhatároztuk, hogy a leányt nem tartjuk otthon, mert akkorra már teknő számra hullottak a kövek. Így került el a leány *Birtinbe*, ahol egy korcsmáros magához vette szolgálónak. Alig volt azonban ot' an két hétig, ismét megszállta a gonosz lélek úgy, hogy a korcsmáros elkergette a házatól. Akkor *Szentiványi Elemér* birtini jegyzőhöz került, de ott se volt sokáig maradása.

Néhány hónap múlva visszakerült Körösbányára. Itt több helyen szolgált, anélkül, hogy a dolog megisméltődött volna. Szilveszter előtt egy héttel a leány *Dóczy Bálint* járásbíróhoz szegődött el szolgálónak. Itt aztán Szilveszter éjszakáján megisméltődött a csoda. Láttam a járásbíró felesége és *Borbély István* dr. járásbírósi jegyző, aki a csodáról a lapokat is értesítette.

Esküszöm, hogy igaz . . .

Felkerestem *Dóczy* járásbíró, aki kijelentette, hogy bármilyen hihetetlennek tetszik is a dolog, úgy is, mint a nála időző társaság látta Szilveszter-estélyén, hogy mikor a leány az udvaron keresztül haladt, teljesen kideríthetetlen okból és módon egész fahásabok ütődtek a leányhoz és oly intenzíven, hogy a leány sirva fakadt.

— Ezt bármilyen fórum előtt úgy én, mint a társaság minden tagja hajlandó vagyok bizonyítani. A leányt ez után nem tarthattam a házamnál, mert a feleségem idegbeteg asszony, aki egy napig se akarta maga mellett megtűnni a leányt. Ezért elfogadtam *Schissel Mária* tanítónő ajánlatát és átengedtem neki a leányt.

Ez négy nap előtt történt, viszont két nappal ezelőtt az eset hírére Krémer Bonifác pater a Ferenc-rendi zárda diakonusa megkérte a tanítónőt, hogy a leányt megfigyelés végett engedje át. A tanítónő, aki babonás félelemmel beszél a leányról és roppantul boszankodik, ha valaki mosolyog a csodákon, a leányt át is engedte a diakonusnak.

Sűrűsödő homály.

És itt kezdődnek az igazi komplikációk és érthetlenségek. Borbély István járásbírósi jegyző, aki egy fővárosi lapban a leány számára a társadalom segítségét kérte, tegnap Aradon járt, ma pedig ugyancsak a leány ügyében Budapestre utazott. A társadalmi segítség hamarosan meg is érkezett, mert Moravcsik egyetemi orvosprofesszor megbízottja fel akarta vitézni a leányt Budapestre, hogy megfigyelhesse. A diakonus azonban nem adja ki a leányt. Kereken visszautasította Moravcsik professzor megbízottja ajánlatát és kijelentette, hogy egy hónapig magánál tartja megfigyelés végett. Addig még azt se engedi meg, hogy a leányt lefényképezzék. Egy hónap múlva azonban szívesen átengedi a leányt orvosi megfigyelés végett.

A körösbányai csodát tehát még mindig teljes érthetlenség köde lengi körül.

Pör az aradi román püspökség ellen.

— A lugosi nábob hamvai —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Egy Lugoson élt dúsgazdag ember rokonai pert indítottak az aradi román püspökség ellen azért, mert nem teljesítette a „lugosi nábob“ utolsó kívánságait, aki pedig félmillió koronát hagyományozott még huszonhárom év előtt különböző egyházi célokra. A rokonok — írja egy békésgyulai lap, melyre az adatok hitelességeért a felelősséget áthárítjuk — többször sürgették a püspökséget a végrendelet végrehajtására, de sohasem kaptak egyebet ígéretnél. Most már nem tudtak várni tovább és kénytelenek voltak megindítani a pört, mely az érdekesebb jogesetek közé tartozik.

A pör előzményeit a következőkben ismertetjük:

Papp Tódor, aki Gyulán született, mintegy félszázad előtt elszármazott szülővárosából és Lugoson telepedett le, ahol szorgalmával, szerencsés spekulációival igen tekintélyes vagyona tett szert. Mint buzgó vallásos ember, már életében is nem egyszer adományozott nagyobb összegeket jótékony és görög-keleti egyházi célokra. Ez érületének végrendeletében is kifejezést adott. Kétszázötvenezer forintot, azaz fél millió koronát hagyott az aradi román püspökségnek azzal a rendelkezéssel, hogy belőle iskolákat állítsanak fel és tehetséges, szegény román ifjakat segélyezzenek tanulmányaik közben. Az örökösök ellen-szolgáltatás gyanánt mindössze annyit kért, hogy a püspökség építsen szülővárosában, Gyulán egy egyszerű sírboltot és hamvait szállítsa haza. Ez még 23 év előtt történt. Azóta Papp Tódor hamvai háborítatlanul nyugosznak a lugosi temetőben, mert az aradi püspökség Papp utolsó kívánságát nem teljesítette. A gyulai rokonok, akik tudnak Papp kívánságáról, évekig vártak, de nem történt semmi. Ekkor kérdést intéztek a püspökséghez nem is egyszer, nem is kétszer, de mindig csak azt a rövid választ kapták, hogy:

— Meg lesz, meg lesz. Csak várjanak egy kicsit. Hiszen nem olyan sürgős a dolog.

A rokonok vártak, vártak, harmadszor is

vártak, de hiába. Mikor a mostani püspök, Pap I. János elfoglalta a püspöki széket, azt hitték, hogy ő elintézi a dolgot. Azonban le akarta beszélni őket az egészről:

— Minek háborgassuk azokat a drága hamvakat. Kár azt azt a régi sirt megbolygatni. Jól fekszik ő a lugosi temetőben is!

A rokonok nem így gondolkoztak. Felkeresték a napokban Simonka György dr. gyulai ügyvédet, aki fiatalabb korában görög-keleti theologus volt Aradon, most pedig buzgó hive a református egyháznak. Az ügyvéd a napokban keresetet adott be a lugosi törvényszékhez a püspökség ellen és kéri, hogy a bíróság kényszerítse a végrendeleti összeg visszafizetésére, mert a kikötött feltételek nem tett eleget.

HIREK.

A tisztviselők helyzetének javítása.

(Lukács László a lakbérnyugdíjról.)

Távirati tudósítás.

Arad, január 12

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma este Láng Lajos elnöklésével tartott ülésén a pénzügyi tárca költségvetését tárgyalta.

Hegedüs Loránt előadó ismertetése után Batthyány Tivadar, Holló Lajos, Bakonyi Samu és Szébeny Antal hosszabb beszédekben foglalkoztak a költségvetéssel.

Az észrevételekre Lukács László miniszter válaszolt. Kijelentette, hogy az egyenes-adótörvények életbeléptetésének elhalasztását már akkor megindokolta, mikor az elhalasztásra az országgyűlés felhatalmazta. Igérte, hogy ez év végéig beterjeszti a különben értékes alkotás hiányait pótló novellát. A progresszív adózás hívének vallja magát és ezt az elvet az illeték reform végleges megoldásánál érvényesíteni is fogja. Hogy ez ideig ez nem történhetett meg, annak az egységes polgári törvénykönyv hiánya az oka.

A petróleum monopólium megteremtésének kérdésében az az álláspontja, hogy az most nem valósítható meg. Ha azonban a hazai petróleum ipar viszonyai javulni fognak, akkor a monopólium kérdése is aktuálissá válik.

A tisztviselők anyagi helyzetének javítása elől nem akar elzárkózni. Azonban az állam háztartásnak csak nagy erőfeszítéssel fenntartott egyensulya lehetetlenné teszi a gyors javítást. Nem lenne őszinte, ha azt ígérné, hogy rövid időn belül megoldja a kérdést. Egyelőre reményt nyújt arra, hogy a lakbér nyugdíjintézmény megteremtésével javít a helyzeten.

Végül kijelentette, hogy az 1910. évi beruházások nem emelkedtek oly mértékben, mint az 1909-ben történt.

A költségvetés tárgyalását holnap folytatják.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 12-én az időjárás: Enyhe, sok hólyútt csapadék.

— Őfelsége személye körüli miniszter. Bécsből jelentik: Udvari körökből kiszivárgott hírek szerint a király személye körüli miniszter Széchenyi Emil gróf lesz. Hír szerint a kormány már elő is terjesztette a királynak kinevezésre és ezt már legközelebb publikálni is fogják.

— Az állami kölcsönbiztosítás fényes sikere. Budapestről jelentik: A kétszáz millió koronás, négy százalékos magyar állami járadék nyilvános árjegyzése tizennégy milliárd előzetes jegyzést eredményezett, amelyből a legalább hat óra záró darabokra több mint fele esik. A kiosztás a legközelebbi napokban lesz. A Berliner Diskonto Gesellschaft üdvözlő táviratot intézett Lukács László pénzügyminiszterhez, amelyben tudatják, hogy egyedül Németországban az új magyar kölcsönből 6223 millió korona félévre is lekötött címetet, ezenkívül 5647 millió szabad darabot jegyeztek és így maga Németország harminckilenceszeresen jegyezte túl a magyar kölcsönt, ezzel akaráván dokumentálni a jelenlegi magyar hitelviszonyok iránti bizalmat.

— Hazi perpatvar a spanyol udvarnál. Berlinből jelentik: Madridból érkező hírek szerint Viktória Ena királynő és Mária Krisztina anyakirálynő politikai és személyi okok miatt összevesztek. Ebből kifolyólag az anyakirálynő nem jelenik meg az udvari ünnepeken.

— A marostordai főispán beiktatása. Marosvásárhelyről jelentik: Ma délelőtt történt nagy ünnepélyességgel Haller János gróf beiktatása Marostordavármegye főispánjává. A beiktatáson az összes pártok képviselték magukat. Este költői felolvasást tartottak.

— A hunyadmegyei felfordulás. A belügyminiszter tudvalevőleg öt tagú bizottságot küldött ki Hunyadmegye közigazgatásának alapos megvizsgálása végett. Nehány napilap erről az intézkedésről azt írta, hogy a vizsgáló-bizottság kiküldése nem egyéb politikai hajszánál, melyet a megye főispánja inszenált a megyei ellenzék és annak vezére: az alispán ellen. Ezzel szemben most azt jelentik Déváról, hogy a bizottság már most, működése legelején is oly nagymérvű szabálytalanságoknak és rendellenességeknek jött nyomára mindezt, melyek szigorú megtorlást követelnek. Hunyadmegye közönsége teljes bizalommal várja a vizsgálat eredményét azon meggyőződésben, hogy a vizsgálat jó időre rendet teremt a vármegyében. Nehány lapnak a közlése, hogy a fegyelmi vizsgálat a polgármester és a főjegyző ellen is megindult, nem felel meg a valóságnak.

— Sztrájkoló bírák. Budapestről jelentik: Ma délelőtt híre járt hogy a VI. kerületi járásbírószágon az összes bírák sztrájkba léptek. A hír villámsebességgel terjedt el és csakhamar nagy embertömeg fogta körül a Váci-körut 55. számú bérházat, ahol a járásbírószágot elhelyezve van. A hír ilyenformában nem felel meg a valóságnak. A bírák nem sztrájkoltak csak kivonultak a szobákból, mert nem tudtak dolgozni. A sötét szűk helyiségekben az állam jóvoltából csak egy-egy szál gyertya éghet, ma pedig a rendesnél is jobban be volt borulva az ég és a bírák a megvakulás veszélye nélkül nem tudtak volna dolgozni. Nyolc órakor valamennyi bíró és jegyző kivonult a folyosóra és kijelentették, hogy addig, míg ezen a bajon nem segítenek nem dolgoznak. Az ügyvédek és a peres felek tanácstalanul álldogáltak a folyosón és izgatottan tárgyalták az esetet. A „sztrájk“ tizenegy óra felé véget ért. A járásbírószágot vezetője minden szobában kellő számú gyertyát helyeztetett el, amelynek világossága mellett kezdődtek meg a tárgyalások. Híre jár, hogy a járásbírószágon uralkodó botrányos állapotokat — se a villany, se a gáz nincs bevezetve a hivatalokba — a parlamentben is szövésteszik.

— **Barth Lajos a pápánál.** A nyughatatlan vágy, a mely Barth Lajost, Arad szülöttét kergeti, hogy szenzációs autogramm-gyűjteményét egyre kiválóbb és nagyobb emberek kézírásával gazdagítsa, ma ismét jelentős sikerhez jutott. Multkor ő felségénél sikerült kieszközölnie, hogy a „Menzel-Album“ egy lapját kézírásával becsessé tegye, s Ferenc József után X. Pius pápa sorai növelik a gyűjtemény értékét. Rómából a következő táviratot kaptuk: „A pápa, könyvemet igen dicsérve, abba egy sor áldást írt. Barth.“ A pápa ismert zárkózottságát tekintve, szinte hihetetlennek tűnnek a dolgok, ha Barth autogrammgyűjteménye már ennél is hihetlenebbnek látszó dolgok valóságáról nem lenne bizonyosság. Ilyen nagy sikerek után a a Menzel-Album inánt érdeklődő, s annak tartalmát ismerő emberek bizonyára mosolyogva gondolkodnak a híres emberek között: van-e még híres élő a világon, a ki még nincsen benne a Barth szenzációs albumjában?

— **A hosszú kalaptű ellen.** Budapestről jelentik: A hosszú kalaptű már igen sok balesetnek voltak okozói. Villamoson, omnibuszon, minden olyan helyen, ahol emberek egymás mellett ülnek, állandó a veszedelem. Több európai városban már betiltották a hosszú kalaptű viselését. Most Budapesten is életbe fogják léptetni a tilalmat. Boda Dezső főkapitány foglalkozik azzal a tervvel, hogy rendeletet bocsát ki a hosszú kalaptű ellen. A főváros törvényhatósági bizottságának egutolsó ülésén ugyanis indítványozták, hogy úgy miként a külföldön, nálunk is tiltsák el a közönség testi épségét fenyegető hosszú kalaptű viselését. A tanács ennek következtében megbizta a főkapitányt, hogy tegyen megfelelő intézkedést. Boda Dezső mielőtt a rendelkezést megtenné, kellően tájékozott szakértők véleményét kívánja meghallgatni. Epen ezért január tizenegyedikére hivatalos helyiségébe értekezletet hívott egybe, amelyen több hölgy is meg fog jelenni.

— **Orvosi felfedezések korszakát éljük.** A sebészek ma már műtéteikkel oly betegségeket is gyógyítanak, melyek annak előtte sok ezer ember életét pusztították el. A vérhaj eleni küzdelem is igen nagy eredményeket mutat fel és éppen így halad a tudomány az Epilepsia (nehézkór) ellen vívott harcában is. E téren az újabb kutatások sorában első helyen Szabó Sándor dr. speciálista orvos gyógyeljárása említhető, ki tudományos kutatásai alapján egy oly gyógymód birtokában van, melynek révén a legmakaesabb Epilepsiát is sikerrel gyógyítja és ezért mindenkinek, ki Epilepsiában szenved, ajánlható, forduljon bizalommal nevezett orvos intézetéhez, Budapest, Nagykörönd-utca 18. hol szívesen nyújtanak — levél útján is — felvilágosítást. 6987

— **A beteg főhadnagy.** Nagykárolyból jelentik: Hetek óta nagy titkolózással beszélnek egy förtelmes botránnyról, amelynek főszereplője egy beteges hajlamú főhadnagy. A nagykárolyi 12. honvéddalozogezred egyik főhadnagya, B. F. a szomorú szenzáció hőse. Társai már régen észrevették, hogy a huszonnyolc éves főhadnagy kerüli a nőket, ellenben annál nagyobb barátsággal viseltetik az alájarendelt legénység iránt. A városban csakhamar suttogni kezdtek, hogy a főhadnagy visszaél a legénységgel, majd utóbb pozitív feljelentés ment az ezredparancsnoksághoz, amely vizsgálatot indított s a bakák vallomása alapján a főhadnagyt letartóztatták és Kassára szállították a helyőrségi börtönbe. Egy másik információ szerint a főhadnagy lemondott rangjáról. A lemondást el is fogadták s szanatóriumba szállították a beteg em'ert.

— **Titokban megtartott gyűlés.** Nagyszombatól jelentik: A román munkások kongresszusát a hatóság tilalma ellenére titokban megtartották. A gyűlésen, amelyen 63 községből mintegy 100 kiküldött jelent meg, a szónokok erősen izgattak a hatóságok ellen és a betiltásért nagyrésztben a román intelligencia ingatlanságát okolták.

— **Megcsalt asszonyok bosszúja.** Boroszlóból jelentik: A galíciai Miskovic községben három asszony dinamittal megölte Mroszkov galíciai származású gazdag parasztot, mert elesábitotta és faképpel hagyta őket. A bomba darabokra töpte Mroszkovot.

— **Aradi pénztári orvosok a orvosszövetség kongresszusán.** Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár ezúton értesíti orvosait, hogy a január 22-én Budapesten tartandó országos orvosszövetségi kongresszuson való részvétel céljából a pénztár a jelentkező orvosainak megadja a szükséges szabadságot. Minthogy a kongresszus a pénztárak orvosrendszerét, tehát nagy fontosságú munkásbiztosítási kérdést fog tárgyalni, az országos pénztár hozzájárulása folytán azon részvevő orvosoknak, akik utiköltséget igényelnek, e költségek a pénztár terhére utalványozhatók.

— **Elfogott ékszer-tolvaj.** Bécsből jelentik: Petyán Pál urasági inast, aki Zsekényi Okolicsányi Ele országgyűlési képviselő nejének 24,000 korona értékű ékszereit több ezer korona készpénzzel együtt ellopta, ma az itteni második kerületben levő egyik szállóban elfogták és letartóztatták. Az ékszer és pénz nagyrészt megtalálták börtöndjében, melyet az ágy alatt rejtgetett. A tolvajt még ma Budapestre szállították.

— **Harc a csendőrökkel.** Makóról jelentik: Tegnap éjjel Csanádpalotán egy táncmulatságba tiz legény részeg fővel be akart torkolni. Az éppen arra haladó csendőrörs segítségével a rendezőség kituszkolta a kellemetlen vendégeket. A kiutasított legények bosszút forraltak a csendőrök ellen és egész éjjel leskelődtek rájuk. Hajnali 2 órakor a cirkáló csendőröket egy elhagyott helyen a legények megtámadták és Ludányi József, a társaság egyik tagja hirtelen ráugrott az egyik csendőrre és fojtogatni kezdte, s éppen kicsavarta a csendőr kezéből a fegyvert, társa látva bajtársa veszedelmét, szuronnal keresztül szurta Ludányi fejét, kit megsebesülve a kórházba vittek. A többi ittas legényeket letartóztatták. A csendőrparancsnokság vizsgálatot indított a fegyverhasználat dolgában.

— **A torkos család.** Ma délután beállított Nyáry Testvérek Salacz-utcai cukorka üzletébe egy tizennégy esztendőes fiu és egy aradi kereskedő által aláírt megrendelő lapot adott át. Egy doboz cukorkát szolgáltatott ki a rak-tárból és a fűszeres inasnak látszó fiu elvéve az árut távozott. A vasutnál szolgálatot teljesítő rendőr észre vette, hogy egy fiu a bejárat lépcsőjén ülve a cukor dobozból marék számba veszi ki a cukrot és jóízűen fogyasztja. Megszólította és az nevetve bevallotta, hogy egy kereskedő névalírását hamisítva, a cukrot Nyári Testvérek üzletében csalással szerezte. Dehelán Tódornak mondotta magát a torkos család, akit előállított a rendőr és akit előzetes letartóztatásba helyeztek.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 11—12-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat kötöttek jelentettek be: Született: Popity Milán napszámossal Pál nevű fia. Boros Gyula postaszolgánál Gyula nevű fia. Meghalt: Rád Mihály napszámossal 60 éves. Korom István csizmadia 67 éves. Bayer Leó isk. tanuló 16 éves. Popity Ádám 1 napos. fiu Rosenthal Márton napszámossal 50 éves. Juck György napszámossal 78 éves. Molnár Erzsébet 3½ hónapos leány. — Házasság nem fordult elő.

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 101

TÖRVENYKEZÉS

A februári ciklus esküdtoirái.

(Sorsolás a törvényszéken.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

Ma délután sorsolták ki a februári ciklus esküdteit. A sorsolásnál Fábrián Lajos dr. törvényszéki elnök elnökölt, Meszáros Dániel és Domokos László törvényszéki bírák asszisztáltak. Az ügyészség részéről Pogonyi Nándor az ügyvédi kamara részéről Schütz Henrik dr. volt jelen. Kisorsoltak 30 rendes és 10 pótesküdtet.

Rendes esküdtek lettek: Éberlein József háztulajdonos, Mayer Miksa borkereskedő, Szkalák Gyula dr. ügyvéd Kisjenő, Márton Jakab szabó, Szerecsán Gyula nyug. jegyző, Köpf János dr. ügyvéd, Szerb Geraszim szentszéki ülnök, Kremmer József pezsgőgyáros, Sin János könyvelő, id. Kristyórá János sütőmester, Bayer Sándor háztulajdonos, Kohn Vilmos szobafestő, Tripon Kreiszie gazdálkodó Ágris, Krausz József nyug. távirdafelügyelő, Steinitzer Pál dr. ügyvéd, Steigenberger Mihály földbérli, Nyáry Vilmos cukorkakereskedő, Domán Sándor paplangyáros, Czeiler István cimefestő, Szathmáry Gyula ügyvéd, Szalay Károly dr. ügyvéd, Nádler Lajos divatkereskedő, Szekula Axentie földbirtokos Világos, Nemess Géza terménykereskedő, Stoll Béla lakatos, Arató Sándor földbirtokos Ujfazekasvarsánd, Sonnenvirrh József cimefestő, Szende Tivadar dr. ügyvéd, Békéssi Sándor bizt. titkár, Kalmár József műszerész.

Pótesküdték: Klein Mór borkereskedő, Weisz Márton háztulajdonos, Mayer Róbert hivatalnok, Riszterer Rezső kocsmáros, Schmidt József magánhivatalnok, Mallár István nyug. vasuti hivatalnok, Steiner Adolf borkereskedő, Simon Jenő dr. ügyvéd, Marx János hentes, Prágai Imre nyug. főkalauz.

§ **Tolvaj cigánybanda.** Aki ma délelőtt bepilantott az esküdtszéki terembe, meghökkenve kapta vissza a fejét. Mi ez? A zseb-vásárteret áthelyezték a törvényszéki palotába. Az esküdtek díszes helyisége az ószeres üzletek tartalmával telt meg. Volt ott limlom ócska rongyok, párnák, cihák, vasedények, minden ami csak az ószeres szívet hevitheti. Mikor a tulajdonjog konstatálása végett a törvényszéki szolga egy-egy gyanus tisztaságu derékaljat felemelt, valóságos ködfelhő szállott fel s a bíró és védő urak nem gyöztek köhögni és tüszenteni. A vádlottak padján egy csomó rendezetlen haju egyén foglalt helyet. A Kolompárok, Lolék, Rostások és a Farkasok, számszerint tizenheten. Nagyszerűen beszél és tagad valamennyi. Soha életükben nem voltak Pécskán, ők nem követtek el betöréseket, idegen holmi sohase járt a kezükön, a felmutatott bűnjeleket nem ismerik. A tárgyalás bővelkedett humoros jelenetekben. Az ügyészség a daktiloszkopia segítségével akarta megállapítani, hogy Rostás Károly már kétszer büntetve volt, de a daktiloszkopia esődöt mondott, mert e szerint Rostásnak egy időben kellett volna kitöltenie két évi fegyházbüntetését Szamosujvárott, hat havi börtönt Csongrádban és ugyanabban az időben követett volna el lopást Pécskán. Minthogy azonban Rostás fiatalkoru és már ezért sem ítéltető fegyházbüntetésre, világos, hogy más volt az, akinek a ujnjo-

mata a cigányéval megegyezik. A tárgyalás az egész napot igénybevette, de minthogy bizonyítás kiegészítés vált szükségessé, délután öt órakor Köller elnök elnapolta. Védők voltak: Vadász Armand dr., Berger Ernő dr., Fuchs Albert dr. és Roxin Aurél dr.

Megtagadott első segély.

— Elítélt községi jegyző. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A. a. 1. január 11.

Furesa hadakozás folyik évek óta — írja nagyváradi tudósítónk — Gyulay László dr. bajomi járásorvos és Katona Gábor dr. biharudvari községi orvos között. Miért-miért nem, mi nem tudjuk. Mint két krájleros a kundsaftjaikra, ug vörködtek pácienseikre a doktorok. Ha valaki sóért a Fehér kutyába megy, holnap hiába kér lisztet a Vörös indiánál.

Menjen a Fehér kutyába! — mondja ilyenkor a Vörös indián tulajdonosa.

Igy tett Katona Gábor dr. is. Még 1908 szeptemberében megjelent nála Csiki András szerep-pusztai lakos. A tanyai kis vasut négy ujját levágta Csiki Andrásnak. Cukorspárgával kötötték le a karját, hogy el ne vérezzen s órákig tartott, míg a legközelebbi orvoshoz, Katona Gáborhoz eljuthatott.

— Ha máskor jó a bajomi doktor, — mondta az orvos a sebesültnek — akkor megjelenek most is ő hozzá.

Könyörgésre fogta a dolgot a sebesült Csiki András. Ekkor meglágyult az orvos szive és kijelentette, hogy ha egy forintot lefizet, bekötözi a sebet. Csiki nem tudott fizetni.

— Hát csak menjen a bajomi doktorhoz, — mondta megint az udvari orvos — az előbban gyógyít.

Megindult Csiki András, ment át Bajomba. Késő este ért az orvoshoz, Gyulay László dr.-hoz. Már alélt, ájudozott, a szerencsétlenség még reggel történt vele. Gyulay László kezelés alá vette a szerencsétlent és Katona Gábor dr. feljelentette a vármegyénél. A feljelentésben arra is hivatkozott a járásorvos, hogy Miller Florenc udvari asszony leánykájának, kinek lába eltört, szintén megtagadta Katona dr. az első segélyt. Ezenkívül a kanyarójárvány körül sem járt el szabályszerűen. Mindezek alapján kérte a fegyelmi eljárást megindítását a járásorvos.

A fegyelmi eljárás megindult és az alispán 100 korona pénzbüntetést rótt ki dr. Katona Gáborra. Ez ellen fellebbezett. A közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya igazoltnak látta az orvos mulasztását a Csiki-féle esetben, de a másik két ügyben elfogadta védekezését s így alakulva a helyzet, 50 koronára ítélték az orvost. Ez ellen a belügyminiszterhez fellebbezett Katona dr. Innen most jött vissza a döntés: a miniszter indokainál fogva jóváhagyta a fegyelmi választmány ítéletét.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Boy. Az egyiket, amely határozottan ügyes, fölhasználjuk.

T. Tessék a főszoigabírószághoz fordulni.

As Emulsió vételnél a SCOTT-féle eljárást védjeggyel — a halászt — kérjük figyelembe venni. Utazatokról érkezőnk

A vérszegénység

veszélyes állapot, melyet haladéktalanul a SCOTT-féle Emulsió-val kell megszüntetni. Az Emulsió hatalmas erősítő szer, melyet orvosok és betegek azonos bizalommal használnak. A SCOTT-féle Emulsió jobbízű, könnyebben emészthető és hatékonyabb, mint a közönséges csukamájolaj. Próbálja meg és meg fog győződni róla. A

SCOTT-féle Emulsió

egyenlőképp hasznos vérszegény és sápkóros betegeknek, bármily korak legyenek is. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f. Kapható minden gyógyszerárban. 6667

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktözsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 12.

Amerika 1-el magasabb. Kínálat mérsékelte, vételkedv gyenge, 5 ezer mm. változatlan. Az árak 50 különként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Búza 1911. áprillásra 11.13—11.14	11.11—11.12	
„ 1911. májusra 11.02—11.03	11.01—11.02	
Búza 1911. októberre 10.63—10.64	10.62—10.63	
Rozs 1911. áprillásra 7.93—7.99	7.95—7.96	
Rozs 1911. októberre 7.85—7.86	7.84—7.85	
Tengeri 1911. májusra 5.59—5.60	5.59—5.60	
Zab 1911. áprillásra 8.55—8.56	8.57—8.58	

Budapesti értéktözsde. (Táv. jelentés.)

— Jan. 12. —

Magyar aranyjárdék 4%	111.50
Magyar koronajárdék 4%	91.95
Magyar koronajárdék 3 1/2%	81.25
Magy. földt. kötvény 4%	92.50
Hórvát-szlavon földt. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsorag kölcsön	225.—
Tiszazab. és szegedi sorsorag kölcsön	155.—
Osztrák járadék papírban	93.25
Osztrák járadék ezüstbe	97.25
Osztrák járadék aranyban	116.70
Osztrák koronajárdék 4%	93.10
1860. évi osztrák államsorag	165.—
Osztrák-magyar bankrészvény	18.90
Magyar hitelbank-részvény	864.60
Osztrák hitelintézet részvény	678.50
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	749.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.12

Feladás szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1911. január hó 13-án:

A) bérlet. A) bérlet.

Cigányszerelem.

Regényes operette 3 felvonásban. Írták: Willner és Bodansky. Zenéjét szerzte: Lehár Ferenc. Fordította: Gábor Andor. Rendező Kulcsár Lajos.

SZEMÉLYEK:

Dragotin	Heltai Jenő.	Zórika	Wlassák V.
Boieszku	Huszár K.	Jóán	Sz. Rentál B.
Dimitriánu	Va-s Jenő.	Körösházy	Dióssy Nusl.
Józsi cigány	Cseh Ferenc.	Julcea	Benkóné.
Mózi	Polgár S.	Foresku tiszt	Herold E.
Mosu	Kulcsár L.	Liabic bojár	Mazor F.

Kezdete este 7 és fél órakor.

6913.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911. jan 13-án, péntek:

(Báró Simonyi-uroz 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Jancsi az utazó. Bohózat. — 2. Málta szigete. Látványosság. — 3. Házasodjunk! Humoros. — 4. Kutyahűség. Szenzációs dráma. — 5. A luganói tó. Természet utáni kép. — 6. Haboru és béke. Dráma. — 7. Cseléd-mizériák. Bohózat. — 8. Új-Zeeland. Természet utáni felvétel. — 9. A veterán, Nagyszabású dráma felvétel.

Előadások d. u. 5 órától kezdve.

Az előadások tartama 1 ó 1/2 óra.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Műsor: Ma pénteken 1911. január 13-án

1. A richmondi ut. Dráma. — 2. Német haderő a vizen. Természet utáni felvétel. — 3. Atya és bíró. Dráma. — 4. Nyári lakodalom. Humoros. — 5. Mozgófénykép-ujság. A múlt hét eseményei mozgóképekben. Természet utáni felvétel. — 6. St. Just. Dráma. — 7. A színreható tallér. Kacagiató bohózat.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártsék 1 kor. I-ső hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV. hely 20 fill.

Az előadások délután 5 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

Ruhatár. — Buffet.

NYILTTER.

Kávé és tea

Kivonat KOTÁNYI JÁNOS árjegyzékéből:

Nyers kávé:

Jamaika 1/2 kg.	K 140
Portorico 1/2 kg.	K 150
Cuba 1/2 kg.	K 160
Arany java 1/2 kg.	K 160

Pörkölt kávé:

Saját villanyerős berendezett gőzkávépörköldémből	
Jó minőségű 1/2 kg.	K 160
Finom minőségű 1/2 kg.	K 180
Legfinomabb keverék (Cuba, Arany, Menádó, Mocca) 1/2 kg.	K 220

Tea:

Törmelék-tea 1/2 kg.	K 250
Congó-tea 1/2 kg.	K 3—
Családi keverék 1/2 kg.	K 5—
Legfinomabb Király-tea 1/2 kg.	K 6—
Ceylon-tea a legerősebb zamatu 1/2 kg.	K 6—
Kitünő teasütemény-keverék 1/2 kg.	K 075

Rum:

1 liter családi tearum	K 170
1 liter finom braziliai rum	K 220
1 üveg 7/10 liter finom jamalcai rum	K 330

A világ-hírű Kotányi-paprika eredeti dobozokban

KOTÁNYI JÁNOS

kávé- és tea-nagykereskedő.

Szeged, Budapest Bécs, Berlin, Abbázia,

ARAD,

Jozsef főherceg ut 3. sz., az „Arad Csa-nádi Gazdasági Takarékpénztár” épületében.

HOL kapható a legjobb és legolcsóbb

Peresz Kőszén
Koksz
Faszén
és aprított Tüzifa

házhöz szállítva
ALTMANN EDÉNÉL
Wesselényi-utca 48.
Telefon szám 46. Telefon szám 46

ATLANTIKA

egyedüli

KÁVÉ ÉS TEA

speciális üzlet.

Mi a titka

annak, hogy a ki ma Aradon jó kávét és teát akar, csakis itt vásárolja e cikkeket. 171

1. Kifogástalan jó minőségű áru.
2. Szakszerű tiszta kezelés.
3. Fűszer és egyéb szagoktól mentes.
4. Minden órában friss pörkölés

villany-üzemű pörkölőn.

ARAD, Andrassy-tér 20.
Szemben a vármegyeházzal.

Városi és megyei telefon 609.

Tanuló lányok
nyomdánkban
telvétetnek.

Szalkai Arminné

himző és fehérnemű vállalata

Arad, Waitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok

fehérnemű varráshoz és
himzéshez oktatásra fölvé-
tetnek.

Valódi

4570

francia mellfűzők

különlegességek
kizárólagos raktára

Varga D. Dani

Arad, Andrassy-tér 20.

Ernyő különlegességekben dus
választék. Javítások és villany-
ernyő készítmények elfogadtatnak.
Városi és megyei telefon 808.

PRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és
gyémánt-árakat vesz és el-
ad **Farkas Streicher**
Arad, Tökölly-tér 1. 2974

Édesem!

Hogy van? Jó ideje, hogy nem
láttam, meddig fog még tartani?
Írjon! Gnj. Csókolja J. R. 295

Anyukámnak.

Édes kívánságodnak csak a jövő
hóban tehetek eleget. Irj. Tiéd. 296

Felvétetnek

óvadékképes pénzbeszedő és el-
árusító ügynökök nagy jutalék mel-
lett vidékre. Singer Co. varrógép-
részvénytársaság Arad, József fő-
herceg-ut 9. sz. 286

Elsőrendű

2 éves száraz bükkfát, 4 vágás-
ban elvágva, felaprózva, házhoz
küld pontos méréssel 2 korona
10 f. mm.-ként Verhovay lakás-
közvetítő és adásvételi iroda Ber-
csényi Miklós-utca 1. Telefon
597. sz. 292

Két szobás lakás

február 1-re kiadó. Fácán-utca 3a.
sz. Bővebbet Angyal-utca 25a. sz.
298

Vegyeskereskedés vidéken

konkurencia nélkül, korlátlan ital,
jog és trafik, házzal eladó. Cim
a kiadóban. 294

2 üres szoba

(1 utcai és 1 udvari) külön bejá-
rattal új házban kiadó. Petőfi-utca
10. Értekezhetni ugyanott a ház-
mesternél. 801

Szüleirelt francia hölgy

órákat adna. Mária Lujza Vin-
cent, Illés-utca 95. 255

Deák Ferenc-utca

40. szám alatt egy bolthelyiség
kiadó. 268

Koffmann Sándor

Arad, (színház-épület.) Női- és
leányfelöltők és télikabátok a leg-
ujjába kivitelben érkeztek! Verse-
nyen kívüli árak! 4268

Keresek

üzletem részére 4 polgárit, esetleg
maturát végzett ügyes fiatalemb-
ert, kit megfelelő fizetéssel két
évre gyakornokul alkalmaznék. Az
illető a szakmán kívül a könyve-
lést és levelezést is elsajátíthatja.
Kölcsönkönyvtáram részére pedig
keresek 4 polgárit végzett ügyes
kisasszonyt. Kerpel Izsó könyvke-
reskedése. 4071

Főszerszám

és nyereg, használt, de jókarban
levő, megvételre kerestetik. Cim
a kiadóban. 4628

MALEK D.

ANGOL URI-SZABÓ ÉS KATONAI
EGYENRUHAZATI MŰTERME

ANDRÁSSY-TÉR 5. SZÁM.

■ ■ LLOYD-PALOTA. ■ ■

Legizlésebb
ruhák remek
szabással ju-
tányos árban
készíttetnek.

Állandó nagy
raktár első-
rendű minő-
ségű bel- és
külföldi szöve-
tekben. 3291

Vidéki meghi-
vásra bármi-
kor készség-
gel személye-
sen megyek.

Őszi és téli
angol divat-
szövet ujdön-
ságok óriási
választékban
megérkeztek.

Előnyös feltételek.

Dijmentes vasalás!

Minden drágul!

hangzik a házi asszonyok
körében; — egyedül a

HUNGÁRIA RUM

nem lett drágább, habár annak jó-
ságával egy hasonló árbeli Rum sem
versenyezhet. . . . .

1 literes üveggel ... .. 2 kor.
fél " " ... .. 1 "

Egyedüli raktár

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON. :: ARADON

652—1910. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1910. évi 20984. sz. végzése következtében Dr. Dénes Jakab körösbökenyi ügyvéd által képviselt Nagybuttyini takarékos és előlegezési egylet javára 540 kor. s jár. erejéig 1910. évi november hó 10 én foganatosított biztosítási végrehajtás útján le és felülfoglalt és 800 koronára becsült következő ingóságok, u. m. házi butorok, szalma és tengeri nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverés Ander Veszelié végrehajtató javára 39 kor. 96 fill. hátraékos költség és jár. erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a körösbökenyi kir. járásbíróság 1910. V. 4043. számú végzése folytán 540 korona tőkekövetelés, en-

nek 1910. évi nov. hó 1. napjától járó 6%-os kamatai, 1 1/2% váltódíj és eddig összesen 207 kor. 81 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig, Boncesden, adós lakásán leendő megtartására 1911. évi január hó 18. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cikk 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik

Körösbökeny, 1911. évi január hó 2. napján.

Walder Izsó,
kir. bír. végrehajtó.

Hubertus kötött és szövöttáru gyár részvénytársaságnál

Békéscsabán, azonnal alkalmazást nyerhet kellő előképzettséggel bíró

irodai gyakornok

magyar, német levelezésben való jártasság megkívántatik.
Gyorsíró előnyben részesül. 297

Minden

előfizetőnk, hirdetőnk, avagy nyomtatvány
megrendelőnk

ingyen

kapja meg, ha írásban kéri, gyönyörű nagy
fali naptárunkat.

Tisztelettel
az „Aradi Közlöny“
kiadóhivatala.

Uj! Aradon még nem létezett! Uj! Gyorstalpaló vállalat

a Forray-utcában (gróf Nádasdy-palota) MEGNYILT.

Á r a i:
Férfi cipőtalp és sarok csak 2 K. 40 f.
Női csak " " " 2 K. — f.
Gyermekek csak " " " 1 K. 60 f.
4533 Szíves pártfogást kér
SZABOLCSI FARKAS.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott
Borszivattyuk
és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem rostogatja, a gépezet jó működésért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendő

Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül

gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak
a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig-Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351
Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

27101-910.

Hirdetmény.

Az országos gazdasági munkás és cselédsegély pénztár igazgatóságának 25-910. sz. megkeresésére közhírré tesszük, hogy az 1907. XIX. t. cz. 3. §-a a géptulajdonosok kártérítési felelősség mellett kötelezi, hogy az összes gazdasági gépeik mellett alkalmazott összes munkásokat, ideértve a gépészt is, pénztárunknál baleset ellen biztosítsák. Ez a felelősség még abban az esetben is a géptulajdonost terheli, ha akár valamilyen gépmunkást, akár azoknak csak egy részét is nem a géptulajdonos, hanem a cséplető gazda állítja a géphez.

2. A gépmunkásokat vagy úgy lehet biztosítani, hogy a rendkívüli tagok sorába névszerint beiratják, vagy úgy, hogy a munkások neveit meg nem jelölik s általában biztosítják azokat, a kik az illető gépmunkát végzik.

Az a gépmunkás, a ki a rendkívüli tagok sorában van biztosítva, akkor is segélyre jogosult, ha a gépmunkát abban hagyja és másuttal éri baleset. De abban az esetben azt az új munkást, a ki őt a gépmunkában felváltja, újból kell biztosítani, mert itt mindig a személy van biztosítva.

3. Az a gépmunkás ellenben, a ki általában van biztosítva, akkor, ha nem a biztosított gépmunkánál éri baleset, segélyt nem kap, de viszont azt az új munkást a ki őt a gépmunkánál felváltja, nem kell újból biztosítani, mert itt mindig a foglalkozás van biztosítva.

A gépmunkások biztosítását nem lehet úgy eszközölni, hogy azoknak csak egy része, például csak a kéveadókat biztosítsanak nevük megjelölése nélkül, más része pedig nevük megjelölésével a rendkívüli tagok sorában, hanem vagy az illető gép mellett dolgozó összes munkásokat, ideértve a gépészt is, együttvéve általában biztosítja, vagy pedig mindannyiukat külön-külön nevük megjelölésével a rendkívüli tagok sorába.

4. Azok a géptulajdonosok, a kik a gépmunkások kötelező biztosítását azok neveinek megjelölése nélkül óhajtják eszközölni, erre vonatkozó és Dr. Angel István városi I. aljegyző tb. főjegyző mint hatósági megbizottnál ingyen kapható nyomtatvány mintán nyilatkozataikat s egyidejűleg a megfelelő biztosítási díjat az országos gazdasági munkás és cseléd segélypénztár igazgatóságához (Budapest) lehetőleg mielőbb terjesszék fel, mert a ki korábban eszközölte a biztosítást, több díjat úgy sem fizet, ellenben a mellett, hogy a biztosításra vonatkozó jogát tovább élvezzi, kétségkívül előnyös reá nézve, ha a gépmunka tényleges megkezdése idején nem kell sietnie a biztosítással, mert annak gondját már idejekorán elvetette.

5. Minden gazdasági gépberendezést (cséplőgép, szecskavágógép, fűrészelő, darálógép stb.) külön-külön rovatába a nyilatkozatnak kell bevezetni és külön-külön kell a biztosítási díjak megfelelő teljes összegét megfizetni, még az esetben is, ha a különböző gazdasági gépek mozgásba hozatalára ugyanazon mozgató erő szol-

gál, mert nem az erőt szolgáltató gép képezi a biztosítás tárgyát, hanem a munkát végző gazdasági gép. Egy gazdasági gépberendezést az illető (munkát végző) gép, a

mozgatásra szolgáló (az erőt szolgáltató) mozgonnyal együtt képez.

Arad, 1910. december hó 31.

A városi tanács.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-féle Csukamájolaj** most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögéskor, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN”. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Kitűnő amerikai gummi

a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós-Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Szenzációs ajándékok!

Minden egyes megrendelőnk, aki fényképfelvételeit nálunk eszközölte, teljesen ingyen egy díszes Bieder-mayer-szerű naptárt kap ajándékba saját arcképével.

Stojkovits és Békés

1645

fotóművészeti szalonja

Arad, Szabadság-tér 16. szám.

(Domány-palota.)

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő

Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szives tudomására hozni, hogy ez évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajtisza, dus gyökerezett bor és csemegefajja

szőlőoltvány

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

4101 Winkler József,
Arad, Batthyány-u. 13.

25677/1910. kh.

Határozat.

Az 1884. XVII. t.-cz. 54 §-a alapján elrendelem és utasítom az összes sütőket és kenyérkereskedőket, hogy üzleteiken, s általában az eladási helyeken a kenyérművek árát minőség és súly szerint megjelölve kifüggeszték.

Figyelmeztetem nevezetteket, hogy a ki ezen határozatomnak eleget nem tesz, az 1879. évi XL. t.-cz. 137 §-a alapján 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

A ki pedig a súly és ár szerint meghatározott kenyérműt maga-

sabb árban, vagy csekélyebb súlyban vagy pedig rosszabb minőségben árusítja, 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Visszaesés esetében a pénzbüntetés 600 koronáig felemelhető.

Ellenőrzéssel jelentéstétel kötelezettsége mellett az összes kerületi biztosokat bizom meg.

Arad, 1910. évi december hó 30-án.

Sarlot Domokos s. k.,
főkapitány.

Egy fiatal

rőfőssegéd

román nyelvismerettel, azonnal

alkalmazást talál.

Schönbrun Albert,

Ketegyházán. 293

Alkalmi vételök és eladások**Ékszer- és ékszertárgyakban**

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Wetzlar János-utca, Minczér-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételre vagy más tárgyakra átváltásra
TELEFON 438. TELEFON 438.

25447—1910. kh.

Hirdetmény.

Az 1884. XVII. t.-cz. 141. §-a alapján az aradi ipartestület kebelében működő békéltető bizottság segéd tagjainak az ipartestület hivatalos helyiségeiben megejtendő megválasztására határnapul 1911. évi január hó 22. napjának d. e. 10 óráját kitűzöm s arra az aradi ipartestülethez tartozó iparosok összes segédeit ezennel meghívom, megjegyezvén, hogy amennyiben a segédek a választás megejtetése céljából kellő számban meg nem jelennek, az iparhatósági biztos-

nak jogában áll a tagokat kinevezni.

A gyűlésen 1911. évre terjedő működési körrel 30 rendes és 15 póttag fog választatni,

Bittner Róbert s. k.,
iparhatósági biztos.

**Nagymennyiségű
maculatura
Jutányos áron
eladó.**

**Fél munka!
Kétszeres eredmény!**

**Dr. Oetker
sütőporának**

használatánál ezek a legzsebésebb előnyök: dr. Oetker receptje szerint a tészta sokkal könnyebben dagasztódik a 1 óra múlva előtűnk áll a szépen kelt, illatos sült kuglóf.

As összes tészták nagyobbak, ritkábbak és könnyebben emészthetőek dr. Oetker sütőporának alkalmazása mellett.

Egyszeri kísérlet állandó használatra vezet.

Dr. Oetker készítményei minden farmor- és gyarmatárú helyeken kaphatók.

205

A farsangra ajánljuk kitűnően berendezett nyomdánkat

tisztelt olvasóink szives figyelmébe, hol

Névjegyek,

Báli meghívók,

Esküvési meghívók,

Eljegyzési értesítők,

Üzleti nyomtatványok,

Művek,

Könyvek stb. stb. stb.

Gondos és pontos kiállításban, méltányos árban készítettnek.

Szives megrendelést kér: **Aradi Nyomda R. T.**

ARADI MESSENGER-BOY VÁLLALAT

(Kerékpáros gyorsfutárok.)

Telefon 816.

Telefon 816.

(Simonyi-utca I. Uránia-épület.)

Tulajdonos: **Horovitz Gusztáv.**

Telefon, szóbeli, vagy írásbeli hívásra **azonnal** küld a **legtávolabb** eső helyre is megbízható **kerékpáros,** vagy **gyalogos** küldöncöt, aki minden megbízást gyorsan és pontosan elvégez. Megrendelésre **vidékieknek** is beszerez **színházi és hangversenyjegyeket.**

☛ Szolgálat reggel 7 órától este 11 óráig. ☛

Nappal az első negyed óra **30** fillér, minden további negyed óra **20** fillér.

Este 6 órától 11 óráig **10** fillérrel drágább.

Aradi ipar- és népbank pénzváltó üzlete.

Alaptőke 3,500.000 korona.

Tartalékalapok 1,500.000 korona.

Telefonszám 100.

Sorsjegytulajdonosok figyelmébe.

Tekintettel a sorsjegypiac jelenlegi emelkedő irányzatára valamint azon körülményre, hogy az apróbb sorsjegyek u. m.: Bazilika, magyar vörös kereszt, osztrák és olasz vörös kereszt és jószív sorsjegyek, legmagasabb árfolyamukat már elérték, úgy hogy kisorsolásuk alkalmával, amennyiben nagyobb nyereséggel nem húznak ki a tulajdonosokat tetemes veszteség éri, igen természetes, hogy a sorsjegytulajdonosok érdeklődése azon sorsjegyek felé irányul, melyeknek kisorsolása alkalmával őket nemcsak veszteség nem érheti, hanem a jelenlegi beszerzési árfolyamon jóval felüli kárpótlásban részesül.

Mint ilyen sorsjegyeket ajánljuk a közkedvelt Hazai sorsjegyeket, jelenlegi ára cca 124 korona.

Főnyeremény 600,000 korona.

Konvertált jelzalog sorsjegy. Ára cca 145 korona.

Főnyeremény 1.000,000 korona.

Veszteség a törlesztő huzáson kisorsolt sorsjegyeknél:

Magyar vörös kereszt sj. jelenlegi ára cca 57.— K.	veszteség kisorsolásnál 40.— K.
Osztrák " " " " " " 95.— " " " " " " 40.— "	
Olasz " " " " " " 70.— " " " " " " 35.— "	
Bazilika sorsjegy " " " " " " 40.— " " " " " " 20.— "	
Jószív sorsjegy " " " " " " 20.— " " " " " " 16.— "	

Mindezen sorsjegyeket napi árfolyamon vesszük valamint Hazai és Konvertált jelzalog sorsjegyeket napi árfolyamon adunk.

Sorsjegyek és értékpapírok vételét és eladását a legkülönsébb feltételek mellett eszközöljük, szakszerű tanácssal készséggel szolgálunk.

Aradi ipar- és népbank pénzváltó üzlete

Fehér Kereszt-szálloda épület.

Üzletágai:

Takarék- és folyó-számlai betétek.

Előleg értékpapírokra és sorsjegyekre folyószámlában a legkedvezőbb feltételek mellett.

Mindennemű érc- és idegen pénzek, értékpapírok és sorsjegyek vétele és eladása. Szelvények beváltása, kisorsolt értékpapírok leszámítolása.

Sorsjegyek eladása letétiv ellenében. (Vevő csekély foglalót ad a fennmaradó vételár-hátralékot tetszésszerinti időben és összegben fizeti.

Igérvények kibocsátása minden huzáshoz.)

Osztálysorsjegyek eladása eredeti árakon. (A nálunk vásárolt 12698. számú osztálysorsjegy 600,000 koronát nyert.)

Sorsjegytársaságok alakítása.